

CONTRA

nr 5 2006 (nr 189 från starten) årgång 32 Pris 25:-

Religionernas roll i världen
Sveriges försvar
Arbetsrätten

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

9 770347 647008

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta versionen av Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 20 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2006-10-31
Strands Tryckeri, Lindsberg 2006

Omslagsbilden är tagen i Budapest i samband med 50-årsminnet av Sovjetunionens krossande av den ungerska frihetskampen. Jubileet fick en något märklig inramning då den tillresande kungen (den norske), presidenterna och statsministrarna vid sidan av den hedervärde ungerske presidenten László Solyom togs emot av Ungerns statsminister Ferenc Gyurcsány, som var ledare för ungtkommunisterna innan kommunismens fall och efter att ha gjort sig till multimiljonär i samband med privatiseringarna av statlig egendom återkommit till politiken som statsminister och ledare för det "reformerade" kommunistpartiet. Vårens val vanns med

CONTRA-NYTT

Tryckfels-Nisse har slagit till!

I *Contra* nummer 4 2006 var den otrevlige krabaten Tryckfels-Nisse på hugget i artikeln "Carter – katastrof i och utanför Vita huset" (sidorna 15-18). I de båda sista styckena har således ett antal stavfel dykt upp, vilket vi livligt beklagar. Vad värre är – i en mening har dessutom ordet "inte" fallit bort, vilket förändrar meningens innebörd till sin motsats. Vi repriserar därför det aktuella stället i korrigerad version med det borttappade ordet i fet stil:

"Jimmy Carters rykte om idealism har varit en av den amerikanska politikens största svindlerier under två decennier. Han är i själva verket den man i sin tid som kommer att ha gjort mest för att skada den prestige som idealismen och freden besitter. Ty fred är aldrig varaktig eller sann när den baseras på tron att det **inte** finns någonting värre än krig; men detta är Carters tro."

Försening för Contra

Vi beklagar att detta nummer av *Contra* blivit rejält försenat. Vi ska försöka "jobba ikapp" eftersläpningen, men vi lär inte klara av det helt och hållet till nästkommande nummer.

liten marginal av Gyurcsány och hans allierade i det liberala partiet MSZD. Detta sedan Gyurcsány fört det ungerska folket bakom ljuset om den ekonomiska utvecklingen efter fyra års socialiststyre. "Vi ljög på morgonen, vi ljög på middagen och vi ljög på kvällen" sammanfattade Gyurcsány själv sina politiska insatser i valkampanjen i samband med ett internt partimöte. Uttalandet spelades in och sändes sedan på radio. Oppositionen frågade varför han inte erkände att han ljög på eftermiddagarna också. Breda grupper krävde nyval och Gyurcsánys avgång. Men han har vägrat att avgå och han har vunnit en förtroendeomröstning i parlamentet. Att det egna socialistpartiet gav honom förtroende är en sak, men att även MSZD ställde upp kan rimligen bara förklaras med ett korrupt spel bakom kulisserna. I de lokalval som hölls tidigt i höstas led Gyurcsány ett förkrossande nederlag, men parlamentet är valt fram till 2010. Omslagsbilden visar den mur av poliser som hindrade kommunismens offer och motståndare från att delta i det jubileumsfirande där kommunisternas efterföljare var arrangörer!

En antikommunistisk affisch från Ungern 2006, fotograferad alldeles intill parlamentet. Överst berättas om kommunismens 100 miljoner offer. Före ungtkommunisten och nuvarande statsministern Ferenc Gyurcsány kramar på bilden om revolutionsledaren från 1956, Imre Nagy.

–Imre vad tycker du om det här?

–Jag tappar andan

Imre Nagy, som själv varit kommunist hängdes av kommunisterna efter frihetskampens nederlag.

Antikommunistisk protest mot Russelljippet

För 40 år sedan – den 16 november 1966 – tillkännagav den brittiske filosofen och författaren Bertrand Russell sin avsikt att upprätta en ”internationell krigsförbrytartribunal”, bland annat med uppgift att slå fast USAs så kallade förbrytelser i Vietnamkriget. Våren 1967 sammanträdde Russelltribunalen i Stockholm. Men den fick inte stå oemotsagd.

★★★ Bertrand Russell (1872-1970) var en världsberömd brittisk filosof och författare som 1950 fick Nobels litteraturpris. Han var pacifist och kärnvapenmotståndare men gjorde sig under 1960-talet mer än något annat känd som en oblidkelig motståndare till västerländsk demokrati och, framförallt, USA. Den första viktiga uppgiften för Russelltribunalen, som Russell lånade sitt namn till i slutet av 1966, blev att nagla fast USA vid skampålen för landets insatser i Vietnamkriget. Tribunalen kom även att behandla påstådda brott mot mänskliga rättigheter i dåvarande Västtyskland och behandlingen av indianer i Sydamerika, för att ta ett par exempel. Om kommunismens omänskliga framfart talade man inte alls.

”Tribunalens syfte var ingalunda att opartiskt utreda krigsförbrytelser begångna av båda sidor under det långdragna kriget i Vietnam”, skriver Svante Nordin i boken *Nittonhundratalet* (Atlantis 2005). ”Det var att ställa USA inför ’civilisationens domstol’. Intentionen var att höra vittnen och samla dokument som kunde kartlägga enskilda krigsförbrytelser. Men domen var färdig på förhand. Att den kommunistiska sidan i konflikten inte skulle granskas med avseende på eventuella krigsförbrytelser gjordes också glasklart.”

Vänsterns hovnarr

Det var visserligen Bertrand Russell som vid en presskonferens i London den 16 november 1966 hade offentliggjort initiativet till Russelltribunalen, men Lord Russell var bara en staffagefigur som vid det laget – han var 94 år gammal – troligen var rätt gaggig om än inte rent senil. Den ”grå eminensen” bakom Russell var en ung amerikansk vän-

Professor Birger Nerman, Bertil Wedin och Birger Hagård tillkännagav i DN den 9/5 1967 sin avsikt att bilda en ”mottribunal” som protest mot Russelltribunalens sammankomst i Stockholm.

sterradikal som hette Ralph Schoenman, som hade träffat den berömde engelsmannen första gången 1960 då han studerade vid London School of Economics. Under 1960-talet förvandlade han den berömde filosofen, tidigare känd för sin integritet,

tommy.hansson@contra.nu

till en vänsterrörelsens hovnarr.

Schoenman hade i februari 1966 besökt Nordvietnam, där han i ett tal riktat till de amerikanska trupperna över Radio Hanoi påstod att de amerikanska soldaterna användes som ”kanonmat” av den ”Hitler-liknande” amerikanska regeringen i dess krig mot ”det vietnamesiska folket”. Till och med Schoenmans vänsterradikala allierade, bland dem den senare till konser-

vatismen omvände David Horowitz, ansåg att Schoenman gick för långt. Det var också Schoenman som stod bakom ett av Bertrand Russells mest uppmärksammade utspel, där han i ett telegram till den sovjetiske premiärministern Aleksej Kosygin i juli 1966 uppmanade denne att förse Nordvietnam med MiG-plan så att man kunde skjuta ner amerikanska bombplan. Enligt Russell kämpade nordvietnameserna ”för alla förtryckta och utsugna folk”.

Bertrand Russell hade redan vid tiden för Första världskriget (1914-18) motsatt sig Storbritanniens deltagande i kriget vilket ledde till att han fängslades för landsförräddisk verksamhet. Han fortsatte på denna linje under hela mellankrigstiden och ansåg exempelvis att Hitlers aggression borde bekämpas med brittisk och fransk nedrust-

ning. Dock ändrade Russell ståndpunkt när Andra världskriget väl brutit ut. Under en kort tid efter kriget lutade han vidare åt att USA borde bekämpa Stalins kommunistiska diktatur genom ett preventivkrig mot Sovjetunionen. Under 1950-talet var han dock tillbaka i pacifistiska hjulspår och uppmanade väst att genomföra en ensidig kärnvapenavrustning.

Om president Kennedy i USA och premiärminister Macmillan i Storbritannien sa Russell vidare att de var "långt ondare än Hitler"; de påstods vilja utrota hela mänskligheten under det att Hitler hade nöjt sig med judarna. Sedan Kennedy mördats blev han emellertid omvärderad av Russell, som hävdade att den amerikanske presidenten bragts om livet av den amerikanska underrättelsetjänsten. Ungefär på samma sätt hyllar svenska kommunister i dag Olof Palme, vilken de före mordet 1986 avfärdade som "kapitalets köpte lakej" och liknande.

Revolutionsromantik

Att Russells obalanserade tirader inte var några underverk av nyansering bekom naturligtvis inte vänsterrörelsen och Ralph Schoenman ett dugg. För dem var Bertrand Russell, den världsberömde engelske aristokraten, filosofen och nobelpristagaren, ett fynd. Schoenman själv var närmast trotskist som prisade den kubanska revolutionen och särskilt dess skyltdocka, den argentinske läkaren Ernesto "Che" Guevara.

"Att Schoenman kom att få ett så stort inflytande över Russell hade flera orsaker", skriver Nordin. "Russell hade behov av beundran och emotionellt stöd. I skrifter och framträdanden hade han under årtionden framträtt som expert på barnuppfostran och på konsten att göra äktenskap lyckliga. Men hans egna familjeförhållanden var desperat olyckliga. Av hans barn tog dottern Kate avstånd från honom, medan sonen Conrad vägrade träffa honom. Sonen John, som led av grava psykiska störningar, förkastades av fadern. Johns dotter Lucy, vars uppfostran Russell hade tagit hand om, kom att begå självmord vid tjugosex års ålder."

Som om inte detta skulle räcka var Russell inne på sitt fjärde äktenskap, och hans tidigare hustrur pendlade enligt Nordin "mellan kärlek, svartsjuka och hat". Det är mot denna emotionella bakgrund man får se Russells beroende av Ralph Schoenman, som var ung och handlings-

Det fanns i Sverige också en opinion för USA och Sydvietnam på 1960- och 70-talen. Här ett demonstrationståg till stöd för Sydvietnam i Malmö 1971.

kraftig och kunde vara en förmedlande länk med den unga generationen och dennas radikala engagemang, som Russell ville vara delaktig i. Således drogs Bertrand Russell med i 1960-talets radikalism med dess revolutionsromantik och hat mot västerländsk demokrati i allmänhet och USA i synnerhet.

Russelltribunalen

David Horowitz beskriver ingående i sitt självbiografiska verk *Radical Son. A Generational Odyssey* (Simon & Schuster, New York 1997) hur Ralph Schoenman hänsynslöst utnyttjade den åldrige Bertrand Russell som sin buktalardocka och fick den senare att låna sitt namn till Russelltribunalen (Horowitz blev själv aktivt involverad i spektaklet). Schoenman lyckades uppbåda ett antal mer eller mindre kända forskare och intellektuella, alla med vänstersocialistiska preferenser, att delta i tribunalens arbete – bland dem Wolfgang Abendroth, Simone de Beauvoir, Stokely Carmichael, Isaac Deutscher och Jean-Paul Sartre. Förnående kitt var hatet mot USA.

I maj 1967 höll denna privata och starkt partiska domstol en session i Stockholm (dessförinnan hade man förbjudits ha mötet i Paris). Vid denna tid hade den antiamerikanska vänsteropinionen just börjat få upp ångan i Sverige, vilket inte hindrade att sammankomsten sågs med en viss skepsis från de flesta etablerade politikerna. Till skeptikerna hörde dåvarande centerledaren Gunnar Hedlund. Det var emellertid främst två av *Contras*

föregångare, Kommittén för ett fritt Asien och det då nybildade Demokratisk Allians (DA), som fick tidningsrubriker genom att skarpt protestera mot det vänsterradikala jippet. Även Högerens Ungdomsförbund (dagens Moderata Ungdomsförbundet) protesterade.

Professor Birger Nerman, ordförande i Baltiska kommittén och bror till den kände författaren och politikern Ture Nerman, Bertil Wedin, civilanställd vid Försvarestaben, samt Birger Hagård, tidigare ordförande i Högerens ungdomsförbund och senare riksdagsman för moderaterna, presenterade vid en presskonferens planer på att arrangera en "motkonferens"; även DA-ordföranden Jan Siegbahn samt Arvo Horm, svensk företrädare för World Anti Communist League (WACL) fanns med i bilden. Vid presskonferensen, som hölls i Baltiska kommitténs lokaler på Arsenalsgatan i Stockholm, riktades bland annat skarp kritik mot ett uttalande vid Russelltribunalens möte som exekverats av stalinisten och läkaren John Takman. "Dr. Takman är en föga tillförlitlig person", fastslog Wedin med vad som måste betecknas som ett eftertryckligt understatement.

Nordin konstaterar att Bertrand Russell, "som tidigare med sådan energi kämpat mot både kriget och kommunismen, nu skulle anse krig för att sprida kommunismen som den enda vägen till frälsning". (Nordin syftar här på Russells uttalande stöd för olika kommunistinspirerade krig i Tredje världen).

Sverige kan inte längre försvaras!

Riksdagens beslut om Sveriges försvar den 15 december 2004 innebär att det framdeles inte kommer att finnas ett enda militärt förband mellan Enköping i söder och Boden i norr. Kritiker talar om en massaker på det svenska försvaret som innebär att stora delar av Sverige, främst i Norrland, men även Gotland, lämnas oförsvarade. Många skribenter har genom åren varnat för vad en militär nedrustning och/eller bristande försvarsvilja skulle kunna medföra.

★★★ Redan i slutet av 1800-talet var den så kallade Norrlands-frågan omdiskuterad på flera plan i det svenska samhället. 1888 motionerade exempelvis riksdagsman Johan Erik Wikstén från Öjebyn vid det årets kyrkomöte om att den kyrkliga stiftsindelningen borde ändras – Norrland var alldeles för stort för att administreras av ett enda stift (Härnösand), under det att det fanns alltför många stift i södra delen av landet. Motionärens lösning på problemet blev att föreslå tillskapandet av Luleå stift för övre Norrland, medan i söder Kalmar och Visby stift måtte slås samman till ett. Några år senare tillkom också Luleå stift, medan Kalmar stift drogs in.

Wilhelmisten Douglas pamflett

Också politiskt och militärt var Norrland på tapeten för drygt hundra år sedan. Debatten om det som i tidernas fullbord kom att bli det mastodontlika försvarsverket Bodens fästning hade inletts. Att skydda ”gambla Sverige” från ett angrepp från arvfjenden Ryssland framstod som ett militärt förstahandsmål. En som ringde ljudligt i varningsklockan var greve Ludvig Douglas (1849–1916) med pamfletten *Hur vi förlorade Norrland* (1889), där författaren varnade för en rysk expansion riktad mot norra Sverige och det med vårt land vid denna tid förenade Norge.

Ludvig Wilhelm August Douglas [efternamnet uttalas Duglas] var inte vem som helst. Han var greve och hög ämbetsman, född i Zürich och släkt på långt håll med

En soldat, Bror Hansson, iförd björnskinnsmössa, på post för Sverige någon gång i början på 1940-talet. Då kunde Sverige, till skillnad från nu, försvaras.

Sveriges drottning Victoria (Gustaf Vs gemål) på mödernet. Ludvig Douglas, för övrigt far till den på 1900-talet höge militären Archibald Douglas, hade gått i skola i Stuttgart och Schweiz och 1870 studerat i Heidelberg. I början på 1870-talet hade Douglas flyttat till Sverige och tagit kansliexamen 1874. Han blev omsider godsägare i Östergötland, aktiv i kommunala frågor samt tjänsteman vid hovet.

tommy.hansson@contra.nu

Med hänsyn tagna till hans ställning och åsikter skulle han kunna kallas för en äkta *wilhelmist* (efter det av artikelförfattaren myntade ideologiska begreppet ”wilhelmism”).

1889 – samma år som Hitler föddes – kastade sig Douglas in i den säkerhetspolitiska debatten med debattskriften *Hur vi förlorade Norrland*. Denna pamflett

”väckte stort uppseende och utgick i flera upplagor” enligt *Svensk uppslagsbok* (band 7). Uppslagsverket fortsätter: ”På ett framsynt och skickligt sätt påyrkas häri ej blott en snar och målmedveten försvarsreform utan ock en närmare politisk förbindelse med Tyskland.” 1890 invaldes Douglas i riksdagens första kammare och blev omedelbart en framträdande representant för den konservativa riksdagsmajoriteten. 1893 utsågs Douglas till landshövding i Uppsala och 1895 till utrikesminister.

Eftersom den påtagligt nationelle Douglas var emot alla norska självständighetssträvanden ansågs hans utnämning till UD-chef vara en signal om att ”eftergifternas” tid gentemot Norge var förbi. Storsvenskhetens linje i unionsfrågan visade sig emellertid bli kortvarig, och Douglas tvingades avgå sedan han till och med gått längre i sin anti-norska politik än konung Oscar II.

Ryska övergrepp

Hur vi förlorade Norrland väckte stort uppseende men var knappast någon originell skapelse (den utgavs under pseudonym, men författarens identitet blev snabbt känd). Staffan Sjövall visar i en intressant uppsats (*Nordisk Tidskrift* 1969) att denna genre – framtidsvisionen som går ut på att fosterlandet angrips och besegras av ett militärt starkare grannland – introducerades i Sverige av G.H. Mellin år 1840: "I sitt fantastiska 'nattstycke' Sveriges sista strid skildrar han hur Sverige efter heroiskt motstånd fullständigt dukar under för den ryska övermakten." Mellin ger flera fantasifulla exempel på de ryska övergreppen mot Sveriges suveränitet – bland annat omvandlas Kungliga biblioteket till kasern åt livkosackerna, medan *Aftonbladet* får en rysk munk som utgivare!

Ludvig Douglas skall dock ha varit mer inspirerad av den engelske ingenjörsofficeren George Tomkyns Chesneys 1871 anonymt publicerade skrift *Slaget vid Dorking*, där det emellertid är det av Douglas idoliserade Tyskland som är den mot England riktade fiendliga makten. Chesneys skrift trycktes i ett par hundra tusen exemplar och gavs bland annat ut på svenska. Dorking beskriver hur Tyskland, efter att ha tvålåt till Frankrike och tagit makten på kontinenten, vänder sig mot England. Sjövall: "Författaren ger en skrämmande skildring av hur de engelska styrkorna, som till större delen består av oövade och illa utrustade frivilliga, i grund besegras av den välutbildade tyska värnplikshären."

Ytterligare en svensk föregångare till Douglas pamflett var en skrift av den höge militären Gustaf Björnin med titeln *En framtidssaga*, som först publicerades anonymt i tidskriften *Nu* 1875 och året därpå kom ut i bokform med Björnins namn angivet. Liksom Douglas är Björnin tyskvän och ironiserar över svenskarnas påstådda antipatigentemot Tyskland och förmenta sympati för Frankrike. En beskrivning som torde rimma illa med det verkliga förhållandet. "Krigets förhistoria är osannolik", anser Sjövall, "men Björnins skrämmande realistiska skildringar från krigsskådeplatserna är synnerligen slagkraftig propaganda för ett starkt försvar."

Greve Douglas använder för sin del samma metodik som Chesney och Björnin: en person berättar långt efter de timade händelserna vad som försiggått och uppmanar eftervärlden att ta lärdom. Men under det att

Chesneys och Björnins verk innehåller realistiska krigsskildringar, saknas sådana hos Douglas; denne har i stället lagt tonvikten på den ryska erövringens förhistoria "som inte verkar osannolik" (Sjövall). Douglas skildrar Sverige-Norge som en liten men dock bricka i det storpolitiska spelet, där i korthet Tyskland förutsätts ha gett Tsarryssland fria händer att lägga beslag på övre Norrland med dess strategiskt viktiga malmfält samt vitala delar av Nordnorge inklusive fisketillgångarna vid Lofoten.

Många som läste Douglas mörka framtidsvision blev ordentligt uppskakade, särskilt som det var uppenbart att författaren hade gedigna utrikespolitiska kunskaper.

Försvarsslaget

"Alltsedan 1809 hade man tagit för givet att ett ryskt anfall mot Sverige endast eller i huvudsak skulle ske genom en hjärtstöt mot Stockholm och Mellansverige", skriver Sjövall vilken också noterar en klart protysk tendens i Douglas skildring. Kaiser Wilhelm II ses som en rejäl karlararl med förmåga att rycka sin omgivning med sig. (Wilhelm hade bara varit tysk kejsare i ett år då Douglas bok kom ut – utvecklingen skulle visa att han tvärtemot Douglas karakteristik var en nyckfull, fåfång och nervöst präglad regent).

Hur vi förlorade Norrland blev ingen större succé hos recensenterna men sålde bra och gick ut i flera upplagor. I försvarsvänliga kretsar fick den stor betydelse. Sven Hedin skulle 1912 i sin uppmärksammade skrift *Ett varningsord* också påpeka att Sverige löpte risk att ockuperas av ryssarna.

På 1930-talet kom Tage Thiel ut med två romaner som påminner om Douglas vision: *Sverige torpederat* samt *Striden om Kastö skär*.

Efter sin avgång som utrikesminister var Ludvig Douglas landshövding i Östergötland 1901-12 och blev dessutom riksmarskalk 1911. Han satt därjämte i riksdagens första kammare under en följd av år. Ideologiskt var han konservativ och anhängare av en social reformpolitik. Under Första världskriget (han dog två år in i detta) var han så kallad aktivist, alltså för ett svenskt inträde i kriget på tysk sida.

Moderna scenarier

Slakten på Sveriges militära försvar – icke minst det i Norrland – utgör ett viktigt skäl att erinra om ovannämnda skildringar. Dagens nedrustare talar om att "hotbild saknas" och att ett invasionsförsvar därför inte behövs. Men vad vet vi egentligen om framtiden? Låt oss göra tankeexperimentet, att Sverige i en framtid går med i NATO samtidigt som Ryssland har en nationalistisk regering. Ryssarna skulle i ett sådant läge kunna uppfatta Sveriges västvänliga hållning som en grov provokation och i värsta fall välja en militär lösning på det uppkomna "problemet". (När detta skrivs synes exempelvis en militär urladdning mellan Ryssland och det numera relativt demokratiska och västsinnade grannlandet Georgien vara en fullt realistisk utveckling, just på grund av Georgiens närmande till NATO och kritik mot den ryska grannen).

Till ovan refererade militära framtids-scenarion bör läggas att det inte heller i modern tid saknats sådana. Den kanske mest läsvärda svenska av dessa är pseudonymen Sune Anderssons *Anfall mot Sverige* (Atlantis 1987), vars tema är ett sovjetiskt angrepp mot Sverige som förberetts genom en långsam infiltration inom skilda centrala myndigheter och verk. En systemförändring av det svenska samhället sker "så att den slutliga invasionen endast blir en bekräftelse på det nya samhälle som redan genomförts", för att låna baksidestextens ord. Dessutom föregås invasionen av en intensiv, oidentifierad ubåtsverksamhet längs de svenska kusterna helt enligt den verklighet som rådde då boken skrevs (U 137 i Karlskrona skärgård var bevisligen en sovjetisk undervattensfarkost).

Slutet på historien blir att Sovjetunionen efter invasionen verkligen lyckas ta över regeringsmakten i Sverige. Socialde-

mokraterna får behålla statsministerposten, liksom ett antal andra centrala regeringsposter. Kommunisterna lägger beslag på försvars-, inrikes-, kommunikations- och informationsdepartementen. Centerpartiet tilldelas jordbruks- och sjukvårdsdepartementen, under det att en ”opolitisk” biskop (finns några sådana?) blir utrikesminister. Övriga partier förbjuds därför att de påstås ha medverkat i en NATO-inspirerad militärkupp. Det kan noteras att den nye justitieministern i boken fått namnet Karl-Herman Frank, säkert en anspelning på den då aktuella, prokommunistiske socialdemokratiska riksdagsmannen och advokaten Hans-Göran Franck.

Ett internationellt scenario avseende ett kommande ”tredje världskrig” uppmålas i boken *Tredje världskriget. Augusti 1985* (Ordfront 1979, 1981), i det engelska originalet *The Third World War. August 1985*. Författaren, generalen sir John Hackett, har dock inte skrivit boken alldeles själv utan fått hjälp av ett antal ytterligare experter. Boken skildrar hur Tredje världskriget bryter ut genom att ryskt pansar väller in över den mellantyska gränsen den 4 augusti 1985; omedelbart därefter slås västsidans kommunikationssatelliter i rymden ut. Flygfält och baser slås ut genom kemiska stridsmedel. Till skillnad från i *Anfall mot Sverige* blir dock utgången av kriget lyck-

lig – Sovjetunionen slås tillbaka. (Bokens titel borde dock rimligen ha varit Fjärde världskriget, eftersom Kalla kriget på goda grunder kan anses ha utgjort det Tredje världskriget).

Skrämmande framtidsskildringar är ett lockande och även nödvändigt fält för författare med intresse för vad som kan tänkas tilldra sig i en mer eller mindre avlägsen framtid. George Orwells *1984* är väl det mest berömda verket i denna genre. Vi väntar nu på en författare som på detta sätt kan klargöra hur det kan komma att gå till vid en kommande rysk invasion av Sverige!

Israels ambassadör hoppas på större förståelse

★ –Jag hoppas att den nyvalda svenska regeringen under de kommande fyra åren visar större förståelse för Israels situation än den socialdemokratiska regeringen har gjort. Av palestinska myndigheter bör man kräva respekt för ingångna avtal, avståndstagande från terror och erkännande av Israels rätt att existera.

Det sade Israels ambassadör i Sverige sedan två år tillbaka, Eviatar Manor, vid ett möte i regi av Samfundet Sverige-Israel i Stockholm i slutet av september. Manor uttryckte också besvikelse över att den gamla regeringen tidigare under året inställde en militär flygövning där Israel medverkade, bland annat med motiveringen att ”Israel inte eftersträvar fred”. Därtill gav den socialdemokratiska regeringen ett så kallat Schengen-visum till en Hamas-minister.

Ambassadör Manor kritiserade vidare (s)-regeringen för dess bristande empati med Israel i Libanon-konflikten:

–57 civila israeler förlorade sina liv på grund av Hizbollahs raketbeskjutningar mot norra Israel. Sammanlagt skedde över 4000 sådana raketanfall, alla riktade mot civila mål för att injaga skräck och osäkerhet i den israeliska befolkningen. Allt den svenska regeringen hade att säga var att Israel reagerat ”oproportionerligt”.

Israel, menade Manor, befinner sig i en besvärlig situation. Landet är demokratiskt men måste också agera hårt mot den aggression man fortlöpande utsätts

för från terrorister som inget hellre vill än se Israel utplånat.

–Ibland måste vi reagera kraftfullt för att inte framstå som svaga, ty det vore att inbjuda till nya terrorattacker. Sedan är det en annan sak att kriget i Libanon kunde ha skötts bättre från krigsledningens sida. Det största felet var brister i planeringen. Det fanns ingen klar målsättning, och dessutom ändrades planeringen hela tiden vilket skapade förvirring och oreda.

Eviatar Manor förväntar sig av den borgerliga svenska regeringen en be-

tydligt fastare hållning gentemot terroriströrelsen Hamas än vad socialdemokraterna, uppbackade av Vänsterpartiet, uppvisat:

–Ge inte visa till Hamas-medlemmar så länge man inte avsvär sig terrorn och erkänner Israel. Sverige och andra EU-länder bör inta en hård och oflexibel hållning gentemot Hamas och andra terrorrörelser. Det gäller även i umgänget med Iran så länge landet framhårdar i att vilja utveckla kärnvapen. Iranska kärnvapen skulle leda till en okontrollerbar upprustning i Mel-

lanöstern. Inte heller får man acceptera att Irans regering driver med Förintelsens offer eller talar om att Israel bör utplånas. Och terrorism är alltid terrorism, även om den maskeras som någonting annat!

Eviatar Manor sade sig hoppas att FN-resolutionen 1701 angående Libanon skulle implementeras, bland annat innebärande att vapenleveranserna till Hizbollah i södra Libanon stoppas. Han uttalade också sitt stöd för en tvåstatslösning i Israel/Palestina:

–Palestinierna har rätt till ett bättre liv än de har nu, liksom Israels folk har rätt att leva i fred och säkerhet!

När det gäller relationerna mellan Sverige och Israel hoppades Manor på ett intensifierat utbyte när det gäller af-färsverksamhet, kultur och vetenskap.

–Våra båda länder har mycket gemensamt. Vi är båda västorienterade demokratier, vi har båda en judeo-kristen etisk bas, vi har båda minoriteter.

Återstår att se om den nyvalda fyrtipartiregeringen i Sverige kommer att infria Aviatar Manors förhoppningar. Vissa förutsättningar finns: bland de borgerliga partierna finns flera proisraeliska politiker. Dessutom hämmas det svenska regeringsunderlaget inte längre av det fanatiskt antiisraeliska kommunistpartiet.

Tommy Hansson

Sverigedemokraterna och Feministiskt Initiativ säkrade Alliansens seger!

Contras valanalys visar att det troligen hade blivit vänsterseger i höstens val, om inte två partier kommit in och tagit över röster från "samarbetspartierna". Ett sannolikt utfall på 175–174 för vänstern ändrades till 178–171 för Alliansen sedan Sverigedemokraterna och Feministiskt Initiativ tagit hand om cirka 155 000 vänsterröster.

Valmyndigheten har bättrat sig! Ja, för första gången någonsin gjorde Valmyndigheten (tidigare Riksskatteverkets valsektion) ett hederligt jobb och räknade rösterna i Riksdagsvalet. Under alla år fram till och med 2002 har valmyndigheten vägrat att räkna blankröster. De har istället kallats för "ogiltiga", trots att de alldeles uppenbart varit en protest mot hela det politiska systemet. I år får vi veta att 97,8 procent av de ogiltiga rösterna var blankröster. Det motsvarade 1,7 procent av de avgivna rösterna. De på riktigt "ogiltiga" rösterna var bara 2216 stycken.

Sammanräkningen detta år var också i andra avseenden betydligt bättre jämfört med skandalåret 2002, då valmyndigheten i större delen av landet inte alls räknade rösterna som avgivits på de mindre partierna utan bara klumpade ihop dem till "övriga" partiet. År 2006 är det också möjligt att kontrollera i vilket av de 6177 valdistrikten som varje röst avgivits. Inte nog med det, valdistrikten finns nu utritade på kartor, så att det går att få klart för sig hur rösterna fördelades geografiskt. På det sättet fick vi veta att en röst på "Contra Partiordförande Géza Molnár" avgivits i valdistriktet Kålltorp-Härlanda 1 i Göteborg!

Sverigedemokraterna och Feministiskt Initiativ ordnade Alliansens valseger

Låt oss så titta på de "större" mindre partierna. Jämfört med valet 2002 hade Sverigedemokraterna en stor fördel. Partiet kom 2002 över 1 procent av rösterna och fick därmed sina valsedlar betalda av staten (för 2002 i efterskott och för 2006 i förskott) samt dessutom gratis distribution till alla 6177 valdistrikten plus alla förhandsröstningslokaler. Tidigare har de mindre partiernas distribution av valsedlar försvärats av post och myndigheter. Men i år verkar åtminstone myndigheterna inte ha lagt sig i distributionen och de flesta

småpartierna fick ut sina valsedlar förhållandevis brett. Sverigedemokraterna fick 162 463 röster eller 2,93 procent av de godkända rösterna i landet, mer än en fördubbling jämfört med tidigare år då distributionen av valsedlar inte varit lika lätt. Tittar man på röstetalen är det dock uppenbart att det inte enbart eller ens främst är valsedelsfrågan som gav Sverigedemokraterna fler röster. De flesta nya rösterna kom i distrikt där partiet redan förut hade fått någon eller några procent av rösterna. Den geografiska fördelningen av rösterna var mycket ojämn. I Blekinge fick partiet 6,21 procent av rösterna i Skåne läns västra 7,13 procent och i övriga Skåne-valkretsar mellan 4,96 och 5,63 procent. I Norrbottens län var andelen näst lägst i landet med 1,47 procent och i Västerbottens län var andelen

cg.holm@contra.nu

så låg som 1,13 procent. Också i Jämtland, Gotland och Stockholm var siffrorna låga. De norrbottniska siffrorna förklaras främst av att Sverigedemokraternas valsociologiska "nisch" redan tidigare ockuperats av "sjukvårdspartiet", som fick 1,84 procent av rösterna i Norrbotten, sex gånger så hög andel som i resten av landet. I Stockholm är förklaringen att Sverigedemokraterna organisatoriskt varit så gott som utplånade i Stockholms-trakten, där den mindre kända konkurrenten Nationaldemokraterna tagit hand om organisation och aktivister (utan att för den skull vinna nämnvärt antal röster).

Om man analyserar Sverigedemokraternas resultat med hänsyn tagen till de regionala skillnaderna kan man konstatera att Sverigedemokraterna tagit röster främst från Socialdemokraterna. Där socialdemokraterna gått dåligt har Sverigedemokraterna gått fram mest. Det är också något som förre folkhälsominister Morgan Johansson (som är skåning och därmed på plats sett vilka grupper som

röstat på Sverigedemokraterna) konstaterat i en debattartikel i Dagens Nyheter. Han vill vrida socialdemokratiska partiet åt vänster för att återvinna de grupper som varit socialdemokraternas kärnväljare, arbetare med traditionella värderingar om att samhället ska klara av alla trygghetsbehov. Just de grupper som Sverigedemokraterna så framgångsrikt värvat. Signifikativt nog har de förhandlingar om lokalt samarbete som Sverigedemokraterna varit inblandade i enbart avsett Socialdemokraterna. Både i Trelleborg och Kävlinge har Sverigedemokraterna vågmästarställning och i bägge kommunerna har förhandlingar pågått med ledande socialdemokrater. Partiledningen i Stockholm har stoppat förhandlingarna. Men Sverigedemokraterna lokalt – i Kävlinge under gamle vänsterpartisten Kenneth Sandberg – säger följande: "Vi måste helt enkelt försvara oss så länge det går mot det här hotande, annalkande kaoset som kommer bara att accelerera nu när den borgerliga regeringen kommer 'äntligen' att uppfylla Gyllenhammars önskemål om 5 miljoner fler människor som står med mössan i näven utanför företagsporten och förklarar sig villig att arbeta för halva lönen." Tydligare kan knappast stöd för den sämsta och mest vänsterinriktade falangen av Socialdemokraterna uttryckas.

Men partiledningen och Göran Persson har satsat på mittengrupperna, utan framgång. Gammeldags(s)-märkt välfärdspolitik av modellen "storfinansens betalar" har bara tillhandahållits av just Sverigedemokraterna, som aldrig missat ett tillfälle att kräva mer av de sociala välfärdsprogrammen. En analys av valresultatet på kommunnivå visar att Sverigedemokraterna hämtade ungefär tre fjärdedelar av sina väljare från Socialdemokraterna. Om man därtill lägger att Feministiskt Initiativ fick så gott som alla väljare från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och att rösterna på Junilistan kom ganska jämnt fördelat från Socialdemokraterna och Alliansen blir slutsatsen att Sverigedemokraterna och Feministiskt Initiativ tillsammans räddade valsegern åt Alliansen. Hade de två partiernas röster istället hamnat hos väljarnas tidigare partier hade vänstern tagit hem majoriteten med 175 mandat mot 174 (Nu fick Alliansen 178 mot vänsterns 171).

Genom att Sverigedemokraterna fick över 1 procent av rösterna också detta val har de garanterat valsedelndistribution och fria valsedlar också för valet 2010. Genom att Partiet fick över 2,5 procent av rösterna ska de i princip få partistöd. Frågan är om partistödsreglerna kommer att bli oförändrade när de sju riksdagspartierna ser vart en del av pengarna ska skickas. Frågan är nu bordlagd – för Sverigedemokraternas del handlar det om cirka 300.000 kronor i statligt stöd.

Piratpartiet fick 35 000 röster

Näst störst utanför Riksdagen blev Feministiskt initiativ med 0,68 procent av rösterna. Partiet är ett typiskt storstads- och universitetsortsfenomen, orter där det tydligt finns tillräckligt många verklighetsfrämmande teoretiker för att få ihop röster. I Stockholms stad blev det 1,42 procent, i Göteborgs stad 1,26, Malmö stad 1,18 procent och i Uppsala län 0,91 procent (i Uppsala stad hela 1,22 procent). Närmare verkligheten med jobb och barnpassning blev det bara 0,64 procent i Stockholms län och 0,27 procent i Jönköpings län, det län där den allra största delen av väljarkåren har ett riktigt jobb.

Feministiskt Initiativ hade inledningsvis ett enormt genomslag i media, men sedan partiets politik blev känd sjönk opinions-siffrorna som en sten. Men hela tiden har delar av media varit välvilligt inställda och täckningen av partiets valkampanj var mångdubbelt större än för Piratpartiet som kom obetydligt efter Feministiskt Initiativ med 0,63 procent. Det anmärkningsvärda är att Piratpartiet, vars enda programpunkt handlade om copyright och fildelning, har fått röster i så gott som varenda byhäla. Var man minst anar det sitter det hackers uppkopplade på nätet och umgås globalt inom sin avgränsade "community". Partiet har faktiskt haft inflytande på politiken när de andra partierna har modifierat sin inställning. Inflytandet har till och med sträckt sig till rättskipningen, när tidigare stränga domar i fildelningsmål har mjukats upp i hovrätten.

Fiasko för Junilistan, Sjukvårdspartiet och SPI

I Europaparlamentsvalet 2004 kom Junilistan från ingenstans och fick 14,47 procent av rösterna och därmed 3 av Sveriges 19 platser i Europaparlamentet. Så sent som ett par veckor innan valet trodde vare

sig opinionsmätare eller det politiska etablissemanget att Junilistan skulle bli representerad i Parlamentet. Junilistan skapades för att driva EU-frågor och det var uppenbarligen där partiet hade svenska folkets (eller delar av det) förtroende. När den egna organisationen beslöt att ställa upp i Riksdagsvalet splittrades även gruppen i Europaparlamentet. Före riksbankschefen Lars Wohlin, en av ledamöterna i Parlamentet, ställde istället upp för kristdemokraterna i Riksdagsvalet! Han drev en ganska påkostad personvalskampanj, finansierad ur den egna förmögenheten, men han fick bara 1,9 procent av de 8 som behövs för att bli personvald. Resultatet för Junilistan i Riksdagsvalet kan inte betecknas med annat ord än fiasko. Från 14,47 procent 2004 till 0,47 procent 2006! Junilistan hamnade till och med efter Sveriges Pensionärs Intresseparti – SPI med 0,52 procent. SPI fick 1,005 (!) procent av rösterna 1998 och hade därmed 2002 fördelar när det gällde kostnader och valsedelndistribution, som dock inte räckte till att försvara procenten ens 2002 då andelen var nere i 0,71 procent. I år gick det alltså ändå sämre. Inte fullt lika uselt som i övriga landet gick det i Trelleborg (3,58 procent), Hörby (3,47 procent) och partiledaren gamle åklagaren Brynolf Wendts hemkommun Halmstad (2,49 procent).

Sjukvårdspartiet var en nyskapelse till årets val. Det var en sammanslagning av ett antal länsvis baserade partier, som i huvudsak bildats för att slå vakt om lasaretten i områden där de traditionella partierna velat lägga ned. Partierna har varit olika stora och olika inflytelserika och en del har inte velat vara med i riksdagssatsningen alls. Det fanns helt enkelt inget gemensamt för dessa partier och resultatet blev därefter – 0,21%.

Och sedan alla de andra...

Olika obskyra kommunistsektorer lyser numer med sin frånvaro. De få engagerade kommunister som finns kvar röstar säkert på Vänsterpartiet eller Feministiskt Initiativ. Men några förbättringar finns det: Enhet fick 2 648 röster, Rättvisepartiet Socialisterna 1 097 och "Kommunisterna" 438. Ytterligare något hundratal röster tillföll smågrupper med "kommunist" i namnet. De med kommunisterna ideologiskt närbesläktade Nationalsocialistisk Front fick 1 417 röster. Det är nog det mesta liknande partier någonsin fått. Det gamla svenska nazistpartiet Nordiska Rikspartiet fick

bara 5 röster.

Nationaldemokraterna, en utbrytning ur Sverigedemokraterna, fick 3 064 röster.

Ny Framtid, ett frireligiöst inriktat parti som framförallt kräver att Sverige ska lämna EU, fick 1 171 röster, ett drastiskt fall från förra valets 9 337.

Klassiskt Liberala Partiet, en ersättare till förra valets Fria Listan, fick 202 röster. Fria Listan fick fler röster förra valet, hur många fler får vi aldrig veta, eftersom rösterna bara räknades i en del valdistrikt.

Såpakändisen Linda Rosing, som var ensam namn på Unika Partiets lista, skrapade ihop 222 röster. Det räcker alltså inte att vara "känd från TV" för att få röster. Namnet var för övrigt det enda unika med Unika Partiet. Partiets "program" var ett hopkok på traditionellt socialistiskt bidragstänkande, som platsar såväl hos Socialdemokraterna som Vänstern.

Kalle Ankapartiet fick – med olika stavningar – 224 röster. Kalle Anka-partiet har länge varit favoriten för medvetna blankröstare. De som vetat att de blanka rösterna bara räknas som "ogiltiga" har istället röstat på Kalle Anka-partiet för att få sin proteströst räknad.

Det finns en rik fantasi bland svenska folket och dryga tusentalet väljare har skapat sitt alldeles egna parti. Ovan har vi nämnt att Contra fick en röst. I övrigt kan noteras bland andra fotbollslagen Djurgårdens IF, Hammarby (Bajen) och GAIS samt Anarkistisk agenda, Anonyma arkeologer och historiker, Anti Karl XI partiet, Askungen, Befria Norrlands partiet, Bengt Östes Flugfiskeparti, Bolibompapartiet, Bondiska Republikanska Partiet, Cannabispartiet, De arbetsskygga riksförbundet – bland karpar och kantareller, Elvis parti, Elöverkänsligas Förbundet, Ezenhemmer plastpåsar och barnuppfostringsredskaps partiet, Fårguta partiet, Hedniska Republikanska partiet, Hells Angels, Herrgårdspartiet (vad röstade Göran *Pegentligen* på?), Krisdemokraterna (nitiska röstgranskare tror tydligen inte att väljaren missat ett "t" i partinamnet), Lilla My, Linda Rosing partiet, Löfteshållarna, Maggans Humanistiska parti, Mera öl partiet, Missnöjepartiet, Nymoldaviska Istidspartiet, Partiet för motorcyklismens befrämjande, Partiet för upphävande av förbud, Partiet mot överförmyndaren och fogdevälde och girighet, Pelle svanslös partiet, Pensionsfiffelpartiet, Sahara partiet, Saruman för president, Surikatfrämjandet, Torps Herrgårdsparti (kanske något för Anitra?) och hundratals andra.

Centerpartiet utmanar arbetsrätten för ungdomarnas skull

Medan Moderaterna alltmer gått över till gammaldags sossepolitik vågar Centern pröva nya vägar för att lösa dagens – och morgondagens – problem.

Enligt SCBs arbetskraftsundersökning 2005 var 51 000 ungdomar (16-24 år) arbetslösa i Sverige. Det betyder att ungdomsarbetslösheten är cirka 11 procent. Mot den bakgrunden lade Centerpartiet fram ett förslag om särskilda ungdomsavtal. Ungdomar skulle ges rätten att frivilligt ingå avtal med arbetsgivaren om en bortförhandlad anställningstrygghet. Arbetsgivaren har då under en tvåårsperiod rätt att med omedelbar verkan avbryta anställningen. Den anställde har dock efter tre månaders anställning rätt till ett avgångsvederlag på 8 procent av lönen vilket efter ett års anställning motsvarar en månadslön. I en Temo-undersökning framgår det att 54 procent av svenska folket stöder särskilda ungdomsavtal. Bland ungdomar i åldern 16 till 29 år är stödet ännu högre – 64 procent.

Förslaget inspirerades av Frankrikes CNE-avtal som går ut på att alla småföretag med färre än 20 anställda har rätt att anställa vem som helst med reducerad anställningstrygghet. Reformen som funnits sedan augusti 2005 var framgångsrik då 60 procent av de som anställdes inom CNE var nya jobb och 36 procent av tjänsterna erbjöds tidigare arbetslösa. 29 procent av företagen uppgav att de inte hade anställt någon om det inte hade varit för CNE-avtalet. I antal betyder det att 84 000 nya jobb skapades till tidigare arbetslösa. I Sverige skulle det betyda 14 000 nya jobb. Inspirerad av denna framgång lade premiärminister Dominique de Villepin fram ett liknande förslag för ungdomar, CPE-avtalet, som skulle gälla alla företag, dvs det förslag som Centerpartiet har lagt i Sverige.

Villepins förslag skapade emellertid uppror i ett antal franska förorter där en hetsmobb till slut fick rätt via bruket av våld. SSUs förbundsordförande Anna Sjödin skrev angående detta i *Svenska Dagbladet* den 3 april 2006: "Hur många brända bildäck krävs för att Centerpartiet ska fatta att inga ungdomar varken i Sverige eller i Frankrike vill bli rättslösa på

arbetsmarknaden?". En formulering som är extra olämplig med tanke på Sjödins tidigare bravader.

Nu har civilekonomen Esra Karakaya, undersökt ungdomsarbetslösheten i studien "Ole, dole, arbetslös", utgiven av tankesmedjan "Den nya välfärden". Han kom fram till att den totala ungdomsarbetslösheten är 28 procent i Sverige. Då har hon även tagit med alla de ungdomar som göms undan i diverse åtgärder och beteckningar. Några exempel på kategorier som inte tas med i den officiella arbetslöshetsstatistiken är de

fredrik.runebert@contra.nu

41 100 ungdomar som studerar på grund av arbetsbrist, de 27 500 ungdomar som är deltidsarbetslösa, de 13 500 ungdomar som vill ha ett arbete men som har gett upp hoppet, de 3 800 ungdomar som är sjukskrivna av arbetsmarknadsskäl och de 5 300 ungdomar som är förtidspensionerade

av arbetsmarknadsskäl samt de 2 300 ungdomar som är i arbetsmarknadsåtgärder under beteckningen arbete. Totalt sett är 147 000 ungdomar utan arbete. Av dessa går 23 300 ungdomar i olika former av direkta arbetsmarknadsåtgärder. Det är tydligt att svensk arbetsmarknad och arbetsrätt utestänger ungdomar.

Extra lustigt blir det när man jämför Socialdemokraternas 1 000 plusjobb för ungdomar med Centerpartiets ungdomsavtal. Då inser man snabbt att det är plusjobben som är den mest osäkra anställningsformen. Några exempel på det är; 1. Centerpartiets förslag ger rätt till ett avgångsvederlag på 8 procent av lönen efter tre månader, Socialdemokraternas plusjobb ger noll i avgångsvederlag. 2. Ungdomsavtalet innebär att anställningen förlängs automatiskt efter två år samt ger företrädesrätt vid återanställning. Dessa förmåner gäller inte plusjobben. 3. Ungdomsavtalet är a-kassegrundande, plusjobben är det inte.

Centerpartiet är idag det enda parti som på allvar utmanar den stelbenta arbetsrätten i Sverige. Inom arbetsmarknadspolitiken kan man lugnt påstå att Moderaterna och Centerpartiet har bytt plats. Slutligen kan Larry Kudlow på Townhall.com få sammanfatta det svenska och franska problemet: "In France, you see, companies don't grow because it's too costly to hire while it's against the law to fire." 📧

Traditionella verkstadsjobb är idag bara förunnat ett fåtal ungdomar. Det behövs flexibilitet för att ungdomar ska komma in på den reguljära arbetsmarknaden.

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Gayvänlig Reinfeldt

Äntligen – efter tolv års maktinnehav från vänsterkoalitionen bestående av socialdemokrater, miljöpartister och kommunister fick Sverige en borgerlig alliansregering med de så kallade Nya Moderaternas ledare Fredrik Reinfeldt som statsminister. Segern var såväl välbehövlig som välförtjänt och icke minst en lysande triumf för Fredrik Reinfeldts politiska fingertoppskänsla. Den innebar bland annat att den drakoniska miljölagstiftning inom klimatpolitikens ramar, som sannolikt hade väntat om vänstern tillerkänts ytterligare fyra år vid makten, inte blir av. Låt vara att även en alliansregering möjligen känner trycket att i någon form tillfredsställa klimatfundamentalisterna. Vi blev naturligtvis även av med den alltmest majestätsliknande Göran Persson som regeringschef. Inte en dag för tidigt!

Det skall emellertid poängteras att den regeringsbärande fyrtiparegeringen uppvisar ett och annat frågetecken, särskilt ur konservativ synvinkel. Ett av dessa gäller statsminister Reinfeldts inställning i homosexfrågan. Inte nog med att Reinfeldt

för ett par år sedan talade vid shamefestivalen i Stockholm. Sommaren 2002 bröt han dessutom mot partilinjens genom att i riksdagen rösta för homooptioner. Dessa ställningstaganden understryker att Nya Moderaterna fjärrmat sig en ganska lång väg från de i alla fall delvis konservativa ideal som väglett det svenska högerpartiet sedan dess grundande, och att traditionella familjevärden inte står särskilt högt i kurs hos det största regeringspartiet.

Att vara "modern" och "ligga rätt i tiden" tycks vara ledstjärnan framför andra när det gäller Nya Moderaternas ledare.

Kulturelitens negativism

Dagarna före valet gick en betydande del av den svenska kultureliten ut i ett upprop mot den borgerliga alliansen. Bland undertecknarna märktes personer som Teaterförbundets förre ordförande Tomas Bolme, skådespelaren Mikael Persbrandt och schlagersångerskan Annelie Rydé. I texten till uppropet brännmärks alliansens kulturpolitik, som bland annat påstås leda till försämrade arbetsvillkor för kulturarbetare.

Detta är inte första gången Sveriges kulturelit demonstrerar sina vänsterpolitiska preferenser. Enligt detta vänstersynsätt är det statens skyldighet att bekosta varje form av kulturutövning med pengar från skattebetalarna, det må sedan gälla pro-

duktion av långfilmer eller så kallade fria teatergrupper. Kulturutövare i allmänhet borde kunna förväntas ägna sig åt skapande verksamhet, men alltför ofta förfaller man till negativa kampanjer av nämnt slag.

Det finns dock undantag från den vänsterkulturella gnällnegativismen. Sångaren och trubaduren Wille Crafoord har exempelvis valt att ta ställning för Nya Moderaterna och höll, förutom det sångframträdande han gjorde, i SVTs valvaka faktiskt något som liknade ett brandtal mot kommunismen. Och skådespelerskan Solveig Tärnström valde ett synnerligen konstruktivt sätt att manifesteras sina politiska åsikter på – hon gick med i Centerpartiet och blev invald i riksdagen!

Genomgång av satirdebatt

Tidskriften *Botulf-bladet*, utgiven av Human-etiska föreningen i Stockholm, svarar i numret för den 28 juli för den förmodligen mest ambitiösa redovisningen av debatten och pressbehandlingen av de danska satirteckningarna avseende profeten Muhammed som förekommit i svenska medier. Grundinställningen fastslås i en artikel av Lars Torstensson med rubriken "Även Muhammed måste tåla satir!". I övrigt är det tidskriftens redaktör Filip Björner som svarar för temanumrets innehåll.

Björners illustrativa genomgång omfattar perioden 11 augusti 2005 till och med 27 juni 2006 och börjar alltså cirka ett halvår innan Muhammed-teckningarna på allvar rönt internationell uppmärksamhet. 11 augusti skrev således författaren Salman Rushdie i brittiska *The Times* att "islam måste reformeras och moderniseras". Det var den 30 september 2005 som Muhammed-teckningarna publicerades i *Jyllands-Posten*. Tidningen, som är Danmarks största, hade bjudit in 40 tecknare att utarbeta karikatyrer. Bara tolv vågade inkomma med alster, vilka skiljer sig påtagligt från varandra. Den kanske mest kontroversiella teckningen, där Muhammed är försedd med en bomb i turbanen, åstadkoms av tidningens egen tecknare Kurt Westergaard.

Den 17 oktober väljer den egyptiska tidningen *Al Fager* att publicera sex av de danska teckningarna, varav två av de mest kritiserade på tidningens förstasida. Senare publicerar även tidningar i Jemen och Jordanien Muhammed-teckningar, vilket leder till att deras redaktörer avskedas, grips av polis och ställs inför rätta. Detta drabbar inte den egyptiska tidningens chefredaktör Adel Hammouda. Det var heller

inte förrän några muslimer inklusive ett par imamer från Danmark hade turnerat i Mellanöstern i uppviglande syfte, med några Muhammed-teckningar i bagaget, som den stora kalabaliken utbröt. En del grova teckningar hade för övrigt imamerna ordnat fram själva, de var aldrig publicerade i *Jyllands-Posten*.

Den kanske intressantaste delen i *Botulf-bladets* genomgång rör den danske muslimske politikern Naser Khaders ställningstagande för yttrandefriheten och mot pöbelupploppen i början av 2006. Tidskriften återger, med författarens tillstånd, en debattartikel av Naser Khader i *Berlingske Tidende*. Khader citeras på bland annat följande sätt: "Vi kan inte som muslimer diktera att icke-muslimer skall upprätthålla det påstådda förbudet mot att avbilda profeten... Varför fördömer vi inte Saudi-Arabiens himmelskriande avsaknad av demokrati? Varför tillmäts religiösa kränkningar större vikt än demokratiska kränkningar?"

Naser Khader representerar Radikale Venstre i Folketinget och har blivit föremål för internationell uppmärksamhet efter sitt klara ställningstagande mot den muslimska extremismen.

Syndikalistisk pengarullning

En syndikalistisk så kallad informationskampanj under 2006 "med målet att visa på arbetarklassens styrka som enhet för att påverka samhällsutveckling" ger upphov till pengarullning i den högre skolan. Kampanjen, som beviljats stöd från organisationen Forum Syd, beräknas gå lös på 800 000 kronor. Forum Syd finansieras i sin tur av det statliga biståndsorganet SIDA. Sveriges Arbetares Centralorganisation (SAC) är Sveriges största syndikalistiska organisation och ger ut tidningen *Arbetaren*. Även Syndikalistiska Ungdomsförbundet (SUF) har uppmärksamats för bland annat vildsinta angrepp mot Kristdemokraterna.

(*Magasinet Neo*)

Nye statsministern har invandrarbakgrund – och farfars farfar tjänade pengar på att förevisa sig som neger och kannibal!

Nye statsministern Fredrik Reinfeldt har anfäder med mycket blandad bakgrund. Utan att behöva gå alltför många genera-

tioner tillbaka hittar vi letter (namnet Reinfeldt kommer från Lettland), italienare, bönder från Bohuslän och Östergötland samt en svart cirkusdirektör från USA (eller möjligen Indonesien).

1882 födde pigan Emma Dorothea Reinfeldt en son, John, på Allmänna BB i Stockholm. Någon faderuppgavs ej till BB, men denne ska ha varit cirkusdirektör och hetat John Hood – mer om honom nedan. För övrigt har alla förstfödda manliga reinfeldtar sedan dess förnamnet John – så även statsministern vars fullständiga namn är John Fredrik Reinfeldt. 1889 gifte sig Emma Dorothea med järnarbetaren Andreas Carlsson. Han var dock inte bara järnarbetare utan både karusellägare och skjutbaneägare – samma bransch som John Reinfeldts biologiska pappa alltså. Emma Dorothea var född i staden Iecava i Lettland och hon var troligen inte piga utan arbetade vid resande tivolin, vilket inte var rekommendabelt om man skulle slippa trubbel med myndigheterna i Sverige på 1880-talet. Då var det bättre att skriva sig som "piga".

Fredrik Reinfeldts farfars farfar John Hood befann sig i Sverige i början av 1880-talet. Han hade tidigare bland annat uppträtt i Norge som ormtjusare. Han påstod ibland att hans pappa var från Borneo och hans mamma negress, ibland att hans pappa var guvernör från Java och hans mamma holländska. Men kanske var han från USA. Stockholmskorrespondenten för den finlandssvenska tidningen *Nya Pressen* skrev den 29 augusti 1884 om John Hood: "Sedan några år har här i Stockholm uppehållit sig – tidtals åtminstone – en främling, som ådragit sig rätt mycken uppmärksamhet, särskildt från damernas sida. Han är nämligen en ovanligt ståtlig och man skulle kunna säga äfven vacker karl – dvs vacker 'efter sin art', ty mannen är neger. Hans namn är John Hood och han uppgifver sig sjelf vara son till en 'guvernör' på Java och ett holländskt fruntimmer. Detta halfblod skulle förklara hvarför han är betydligt ljusare till färgen än andra negrer, nästan som en kreol. Man kan våga säga att han är idealet af negerskönhet, och då dertill som nämndt har en ståtlig och smidig figur, och kläder sig synnerligen vårdadt och för sig oklanderligt, nästan nobelt, så är det icke underligt att en och annan Evas dotter med välbehag låtit sina ögon dröja vid den kaffebrune sydlänningen. Herr Hood har haft en något ostadig sysselsättning. Han har förevisat zulu-kaffrer och varg-

människor, lopparkus och hafsnymfer, och har slutligen förevisat sig sjelf såsom människoätare. Det var han som för några år sedan hade den genialiska idén att af ett något lätt fruntimmer här i staden med tillhjälp af halmstoppning m m åstadkomma en fiskmänniska, dvs människokropp med fiskstjert, hvilken förevisades som ett naturfenomen till dess polisen kom att undersöka stjerten och reducerade underverket till dess egentliga beståndsdelar.

"Denne herr Hood har för någon tid sedan nattetid försvunnit med ett ungt vackert fruntimmer, för hvilket han länge slagit sina krokare och som till fullo besvarat hans ömma låga. Pappa och mamma deremot hade han icke lyckats stämma gynnsamt mot sig, och då de båda älskande icke kunde lefva utan hvarandra såsom det heter, så passade de på en natt då pappa och mamma sofvo och stego ombord å en här i hamnen liggande engelsk ångare, sedan de försiktigtvis dagen förut uttagit de 300 kronor som hon hade inestående i sparbanken, och på det sättet fått reskassa. När pappa och mamma vaknade och funno fågeln flugen ur boet började de ana oråd, och snart nog finga de veta att de älskande ombord å ångaren Flamingo befunno sig på väg till Hull, der Hymens band skulle förena dem för lifvet.

"Men pappa och mamma voro obarmhertiga att låta telegrafer till svenska konsuln i Hull och så mötte han dem vid fartygets ankomst och skilde dem åt och gjorde slut på kärlekshistorien. För att denna ska vara fullständig bör jag nämna att flickan var mycket vacker."

John Reinfeldt (Fredriks farfars far, son till John Hood och Emma Dorothea Reinfeldt) tog med tiden över sin styvfars skjutbana. Tivolibranschen har ju alltid varit internationell och det var kanske inte så märkligt att Johns son John Herbert Linné Reinfeldt hittade en kvinna född i Stockholm av italienskt ursprung – Anne-Marie Dominique. Hon tillhörde en italiensk artistfamilj som i våra dagar främst har gjort sig känd genom Karl-Axel Dominique – som är fyrmänning med Fredrik Reinfeldts pappa (dvs Karl-Axels farfars farfar var samtidigt morfars farfar till Fredrik Reinfeldts pappa).

Ytterligare en tråd som leder utomlands är att Fredrik Reinfeldts mormor föddes 1902 i Tammerfors i Finland (men av rikssvenska föräldrar).

UTLANDS-NYTT

Israel och Hizbollah

Striderna mellan Israel och den shiamuslimska terroriströrelsen Hizbollah började den 12 juli med att Hizbollah dödade åtta och kidnappade två israeliska soldater samt sköt raketer mot civila områden i norra Israel. Hizbollah har blivit en stat i staten i Libanon och backas upp militärt, ekonomiskt och politiskt av Syrien och Iran.

Våren 2000 lämnade Israel södra Libanon, men Hizbollah och dess anhängare hävdar falskeligen att Israel inte gav sig i väg helt och hållet utan behöll kontrollen över de så kallade Sheba-gårdarna. Det är denna myt som utgör det formella motivet för Hizbollahs aggression och dess anspråk på att vara en "befrielse rörelse". Sheba-gårdarna är i stället syriskt territorium, vilket bekräftats av bland andra USAs tidigare FN-ambassadör Nancy Soderberg. Ytterligare ett motiv för Hizbollah när man kidnappade de israeliska soldaterna var att man ville göra en fångutväxling för att få ut den dömda terroristen Samir Kuntar, som greps i Israel 1979 för att ha mördat en israelisk familjefar och dennes fyraåriga dotter.

Det israeliska återtåget följdes av en FN-resolution 2004. Säkerhetsrådet ställde sig bakom resolution 1559, framlagd av USA och Frankrike. En av denna resolutions viktigaste punkter är "avveckling och avvapning av alla libanesiska och

icke-libanesiska miliser". Detta åtagande har inte genomförts av Libanon trots att såväl USA som Frankrike drivit frågan i säkerhetsrådet. Libanon har i stället behandlat Hizbollah med silkesvantar och till och med tagit med representanter för Hizbollah i landets regering (där de som bekant kvarstår).

Hizbollah har alltså inte på något sätt avrustats utan tvärtom fortlöpande byggt upp sin militära potential med benäget stöd från Syrien och Iran, två av världens absolut värsta terrorregimer. I våras rapporterade FNs generalsekreterare Kofi Annan till säkerhetsrådet att vapen från Iran tilläts passera libanesiska posteringar på väg till Hizbollah. Hizbollahs andreman, sheik Naim Qassem, medgav i *Sunday Times* 30 juli 2006 att kriget mot Israel förberetts sedan Israel tågade ut ur Libanon, detta under förevändning att Israel inte skulle ha lämnat södra Libanon helt och hållet. Qassem beskriver i intervjun hur Hizbollah byggt upp vapendepåer, bunkrar och tunnlar att användas mot Israel.

Libanon är i realiteten Hizbollahs och de militanta muslimernas gisslan och Hizbollah en "stat i staten". Det finns inget som tyder på att detta förhållande ändrats till följd av de senaste händelserna. I själva verket kan södra Libanon med dess Hizbollah-dominans beskrivas som en förlängning av Ahmadinejads Iran. Till de 100 miljoner

dollar om året Hizbollah får från Iran skall läggas de betydande inkomster shiarörelsen får genom narkotikasmuggling i Latinamerika. Hizbollah ingår i ett terroristiskt nätverk tillsammans med Syrien, Iran och Hamas med den långsiktiga målsättningen att utplåna staten Israel. I syfte att få internationella sympatier på sin sida har Hizbollah vidare utplacerat sina militära stöddepåer bland sydlibanesiska bostadsområden med oskyldiga dödsoffer som följd i de nu avslutade striderna.

Jeju blir självstyrande provins

Söder om det sydkoreanska fastlandet ligger den vackra ön Jeju-do (tidigare romaniserat Cheju-do). Den 1 juli i år förklarade den sydkoreanska regeringen i Seoul Jeju som en särskild, självstyrande provins. Åtgärden var ett första försök från Seouls sida att initiera ett system med lokalregeringar. Denna strävan, framlagd av president Roh Moo-hyun, förverkligades i fallet Jeju efter tre års förberedelser.

Projektet med Jejus självstyre går ut på att utveckla mänskliga resurser, varor och kapital i form av en "fristad". I projektet medverkar nyckelindustrier och -företag inom utbildning, sjukvård, turism, tillverkningsindustri och högteknologi. Jejus provinsregering har utarbetat en detaljerad plan för att få det hela att fungera på bästa sätt. Jeju har tagit en rad initiativ i syfte att underlätta för såväl inhemska som utländska investerare att etablera sig på ön, inklusive skattelättnader och anställningsförmåner för högteknologiindustrier inom exempelvis IT och bioteknik.

(Korea Policy Review)

Kommunismen i Nepal

Berlinmurens raserande och Sovjetunionens kollaps innebar att kommunismen försvann som globalt hot mot fred och frihet i världen. Däremot innebar dessa händelser – dessvärre – inte att kommunismen upphörde att vara ett hot mot människors välgång på enskilda platser runtom i världen. Bland de talrika länder där kommunismen fortsätter att göra sig bred märks det lilla kungariket Nepal i Himalaya.

I Nepal finns en maoistisk gerillarörelse som på många sätt behärskar landet och som vet att använda sig av de styrandes svagheter. Sedan kung Gyanendra upplöste parlamentet för närmare två år sedan och därmed tillskansade sig diktatorisk makt över Nepal, har maoistgerillans aktiviteter hela tiden ökat i styrka och betydelse.

Samtidigt började kungaregimen trakassera all form av opposition och straffa bönder som anklagades för att stödja gerillan. Sådana metoder underlättas av att demokratin aldrig på allvar har rotat sig i detta diminutiva hinduiska (världens enda i sitt slag) kungadöme. Demokrati infördes visserligen officiellt 1990, men de nybildade partierna visade sig inte mogna uppgiften utan förföll omgående till att följa de värsta sederna från landets traditionella eliter: man upptogs snart av småskuret intrigmakeri och att fylla de egna fickorna. Allting som skedde av vikt i landet ägde rum i huvudstaden Katmandu, som gynnades på landsbygdens bekostnad.

Följden blev att det maoistiskt orienterade Nepals Kommunistparti lämnade parlamentet 1996 och inledde en väpnad kamp mot det minst sagt ofullkomliga demokratiska systemet. Man attackerade regeringsinstitutioner och kommersiella centra i främst sex avlägset belägna distrikt, men det var inte många som brydde sig. Detta ointresse utnyttjades givetvis av kommunisterna som gradvis vann terräng. När det hade gått så långt att den kungliga armén sattes in hade maoistledaren Prachanda tillvällat sig makten i ett 60-tal av landets 75 distrikt. Situationen i Nepal förvärrades 2001, då den av droger och sprit påverkade kronprinsen i kungapalatset mördade sin far och åtta släktingar innan han begick självmord. Den nye kungen, Gyanendra, lovade att ta itu med maoisterna, men han gjorde det på ett katastrofalt sätt: han kunde inte se var skiljelinjen mellan maoistupproret och de vanliga människornas liv gick, vilket ledde till att otaliga oskyldiga drabbades av de hårdhänta metoderna.

Följden har blivit att kungen själv kommit att utgöra det största hotet mot monarkins fortbestånd i landet. Och kommunisterna? De har betett sig som kommunister i alla länder plägar göra där instabila samhällsförhållanden råder – det vill säga ägnat sig åt en noggrant kalkylerad terror inklusive blodiga massaker i byar och riktade mord mot personer som associeras med regimen. Och de tar gradvis över allt mer av regeringsmakten i landet.

(*National Review*)

Arnie sviker kristna

I Kalifornien har guvernör Arnold Schwarzenegger godkänt en lag som kraftigt beskär yttrandefriheten för kristna skolor i den amerikanska delstaten. Lagen tvingar kristna skolor att acceptera homo-, bi- och

transsexualitet. De som inte rättar in sig i ledet går miste om offentliga bidrag. Det är den i USA mycket inflytelserika homosexuallobbyn som drivit igenom lagen, något som av naturliga skäl gör aktiva kristna mycket upprörda.

Gaylobbyn har även lagt förslag till en lag som skulle förbjuda politiker att rikta någon som helst kritik mot homosexuellt leverne; i samma anda föreslås skolböcker förbjudas använda uttryck som stödjer en traditionell kristen moral – ”mor och far” samt ”man och hustru” tillhör sådant som kommer att censureras om bögaktivisterna får sin vilja igenom, eftersom sådant språkbruk anses kränka homosexuella.

Kristna företrädare i USA känner sig svikna av republikanen Schwarzenegger. Enligt lagförslagen skulle det exempelvis bli förbjudet för kristna förkunnare att hänvisa till Paulus fördömande av homosexualitet i Romarbrevets första kapitel.

(*Världen Idag*)

Från Blair till Brown

Efter nästan ett decennium som premiärminister i Storbritannien kan nu slutet på New Labours Tony Blairs era som brittisk regeringschef skönjas. Blair har förvandlat det förutvarande doktrinära socialistpartiet Labour till ett marknadsorienterat, modernt parti och inte tvekat att ställa sig bakom USA i dess kamp mot den internationella terrorismen. Med den trolige efterträdaren, nuvarande finansminister Gordon Brown, lär det bli andra bullar.

En vink om hur det kan komma att bli med Gordon Brown som ny brittisk regeringschef inom utrikespolitikens område gavs i samband med Browns rundresa i södra Afrika tidigare under innevarande år i ett förskott att skapa sig en internationell profil. Hans första ”statsmannamässiga” handling var att lova skänka en summa motsvarande 15 miljarder US dollar av de brittiska skattebetalarnas pengar i bistånd till afrikanska länder. Han lovade dessutom att påverka andra länder att gå och göra sammalunda. Man skulle kunna tycka att det svarta Afrikas långa och bedrövlige tradition att misshushålla med givna bidrag från utlandet skulle stämma en ”ny” labourpolitiker som Gordon Brown till eftertanke. Så är dock icke fallet – den beprövade metoden att ge bort ”en påse pengar” utan några som helst krav på pengarnas förnuftiga användande är Browns melodi.

Browns politik gentemot de underutvecklade länderna i södra Afrika ligger väl

i linje med traditionell kolonialpolitik: den vite mannen måste komma och ordna upp de saker som ”de stackars negrerna” inte själva klarar av.

(*National Review*)

Castros Kuba förfaller

När detta skrivs är Kubas mångårige och numera skröplige diktator Fidél Castro alltjämt i livet. Han hyllas fortfarande av politiska figurer som Venezuelas vänsterledare Hugo Chávez och betraktas i vida kretsar med ett slags nostalgisk välvilja.

Castros många sjaskiga kvinnoaffärer behandlas i en artikel i *Dagens Industri Weekend* (15-16 september 2006). ”Men Fidel Castros förförelsekonst handlar också om folket, om massorna”, konstaterar tidningens skribent Håkan Matson, ”om att få en miljon människor att samlas på Plaza de la Revolución, om att lyckas klamra sig kvar vid makten längre än någon annan trots att hans affärsidé – förlåt uttrycket – visat sig helt hopplös. Kuba är ett land som är så fattigt att det chockar en besökare. Det är ett land i förfall, egentligen på alla plan – hus, vägar, ekonomin och inte minst människorna. Vad ska de leva av? Hur ska de kunna leva?”

Kuba är ännu en stenhård kommunistisk diktatur där, enligt Amnesty International, 40–50 fångar väntar på att avrättas. Fortfarande finns talrika politiska fångar, där den mest kände heter Oscar Biset, läkare och oppositionell som vi skrev om på sidan 2 i *Contra* 4/2006.

Framgång för tuffa tag i USA

År 1994 nådde utbetalningarna av socialbidrag (welfare) den högsta nivån någonsin i USA. Men Republikanernas nyvunna kongressmajoritet i samförstånd med den demokratiska presidenten Clinton tyckte att det fick vara nog, skar ned på möjligheterna att för obegränsad tid leva på socialbidrag, införde arbetsträning som alternativ till passivt bidragsmottagande och krävde mer av dem som fick bidrag. Den samlade vänstern förutsåg en social katastrof. Men verkligheten blev en helt annan. Från 1994 minskade antalet hjälpbehövande med 60 procent på tio år. Ogifta kvinnor med barn, som tidigare sett ytterligare ett barn som en försörjningsmöjlighet, ökade arbetskraftsdeltagandet från 44 till 66 procent och antalet fattiga (enligt den generösa amerikanska definitionen) minskade från 15,1 till 11,3 procent!

(*The Economist*)

Religionerna kan föra oss samman

I dagens värld förefaller de religiösa motsättningarna växa. Fundamentalister i den islamiska världen har startat ett jihadkrig av terror mot dem i västvärlden som de anser vara deras fiender. Judiska fundamentalister motsätter sig varje kompromiss gentemot palestinierna och understöds av kristna fundamentalister, som hävdar att det skulle vara emot Guds vilja att ge upp land som en gång givits det judiska folket.

★★★ Det finns många kommentatorer som talar om en kommande "civilisationskamp" och argumenterar för att de religiösa skiljelinjerna är så väl befästa att en fredlig överenskommelse mellan så starkt kontrasterande världssyner är föga trolig. Religionen, menar de, fjärrar oss från varandra.

En motsatt och långt mer hoppfull syn – att religionen faktiskt kan föra oss samman – presenteras av Bruce Feiler i hans betydelsefulla nya bok *Where God Was Born* [Där Gud föddes] på förlaget William Morrow/Harper Collins. Författaren anser att Bibeln ger oss en grund för ett sådant hopp.

Harmoni mellan trosförklaringar

Feiler, som tidigare skrivit två bästsäljande böcker med religiösa teman, har rest tusentals kilometer genom Mellanösterns hjärta – Israel, Irak och Iran – i syfte att utröna huruvida islam, kristendom och judendom har tillräckligt mycket gemensamt för att föra respektive anhängare, åtminstone dem som inte är hängivna en fundamentalistisk vision, samman.

Feiler tar med sina läsare till bibliska platser där västerlänningar inte har varit på decennier, blottlägger mindre kända detaljer avseende de tre abrahamitiska trosuppfattningarna och bekräftar Bibelns betydelse i dagens värld. Han upptäcker det faktum att vid den västliga religionens födelse utvecklades alla trosuppfattningar från varandra och var öppna för samexistens. Han upptäcker också att Bibeln pläderar för harmoni mellan trosförklaringar och uppmanar måttfulla troende i alla

religiösa sammanslutningar att ta tillbaka Bibeln och bruka dess kraftfulla röst som en de gemensamma idealens fyrbåk. Feiler skriver så här om sitt reseföretag:

"Jag inledde mitt spaningsuppdrag med den andra hälften av den hebreiska

av Allan C. Brownfeld

Bibeln, vid den tidpunkt då Israels barn, sprungna från Adam och Eva, utgående från Abraham och befriade av Moses, möter sin mest krävande utmaning: 'Erövra det förlovade landet', säger Gud till Josua, Moses efterträdare, i inledningen till profeternas böcker. Josua, en före detta spejare, är den ena av endast två israeliter (den andre är Kaleb) som Gud bedömer vara tillräckligt rättfärdig för att få överleva fyrtio år i öknen. 'Förgör hedningarna som bebor landet', beordrar Gud. 'Grip framtiden för er själva och för mig.'"

Det finns en mycket personlig dimension beträffande Feilers resande och hans religiösa efterforskningar:

"Att utforska världen genom Bibelns

Brev från

Washington

prisma har tillåtit mig att förstå min egen omgivning på ett sätt jag aldrig trott vara möjligt. Problem avseende samröre mellan religioner utgår från Abraham; det första kriget i Irak ägde rum mellan Kain och Abel. I årtal ställdes jag inför beslut som hade att göra med den del av mig som var rotad i min hemstad i Georgia och den del som hade sin bas i min högre utbildning. Nu filterade jag dem också genom Bibeln och den meningsfullhetens lins som de forntida berättelserna erbjuder. Det svåraste jag ställdes inför gällde mina tidigare odysseyer genom Bibeln och hur dessa hade påverkat min tro.

"Jag uppfostrades som en femte generationens jude i [den amerikanska] södern i en av de äldsta synagogorna i USA. Religion var en fråga om gammal vana och stolthet, inte om övertygelse. Men jag

framhöll ofta att min odyssey försåg mig med ett fundament. Jag upptäckte i mig själv en molekylär förbindelse med landet. Mitt band till Bibeln förflyttade sig från mitt huvud till mina fötter."

"Närmare Gud"

Feiler har följande att berätta om sina resor i öknen, vilka

"...gjorde att jag kom närmare Gud men längre ifrån organiserad religion. Jag älskar texterna, men inte nödvändigtvis vad mänskliga institutioner har gjort i deras namn. Manipulation, exklusivitet, hat och våld är utväxter på den bibliska monoteismen som inte kan förnekas... Händelserna den 11 september fördjupade först denna övertygelse. Min animositet gentemot religion tycktes först understödjas av denna nya verklighet, eftersom våld i trons namn nu utsatte världen för fara... Men alternativet – radikal sekularism – tycktes farligt och oattraktivt på samma sätt. 1900-talets blodigaste krig utkämpades för sekulära ideologier, inklusive socialism, fascism och kommunism... Så finns det en förenande länk? Jag ställde frågan. Finns det en plats där tro och tolerans kan leva sida vid sida? Är religionen, enkelt uttryckt, bara en källa till krig, eller kan den hjälpa till att få fred till stånd?"

I Bibeln, demonstrerar Feiler för oss, utvecklas religion över tid. Inte förrän under det första årtusendet före Kristi födelse börjar israeliterna utforma den bibliska monoteismens grundsatser – tillbedjan i Templet, studier i Bibeln, sabbatsfirande.

"Bibelns senare del", skriver Feiler, "beskriver denna utveckling som i bästa fall tilltrasslad. Här, i ett gloriöst svep som förkunnar Guds rike på jorden, gör Josua sitt intåg i Israel med Förbundsarken och Salomo bygger sitt Herrens hus.

"Här finns emellertid också en livfull bild av den moraliska nedgång som överskuggar detta rike, Jeremia fördömer skarpt folkets etiska rötter. Jesaja begråter folkets babyloniska fångenskap medan Hesekiel drömmer om dess återvändande till Sion. I denna grafiska växelverkan tycks Bibeln säga att gudlighet och gudlöshet befinner sig i ett oavlatligt spänningsförhållande... Vår tids grundläggande utmaningar – förhållandet mellan individer och Gud, tro och förnuft, teokrati och demokrati, kyrka och stat, föddes under århundradena mellan

Moses och Jesus.”

När Moses i slutet av sitt liv samlar Israels stammar tillhoppa varnar han dem för att erövrandet av landet inte kommer att göra slut på deras utmaningar; det kommer att begynna dem. Och han varnar dem att Gud kommer att bestraffa misslyckanden att åttlyda lagen genom att ta ifrån dem landet. ”Herren kommer att skingra er bland all världens folk från den ena änden av jorden till den andra.”

Irak/Mesopotamien

Ända sedan han fick idén att återknyta till Bibeln talar Feiler om för oss att han:

”...hade längtat efter att besöka Irak. Landet mellan floderna Tigris och Eufrat, civilisationens vagg, har sedan forntiden varit känt som Mesopotamien och framfödde historiens tidigaste imperier från Sumer till Babylonien. Edens lustgård rotades här, Babels torn skapades här, det första alfabetet nedskrevs här, det var här dygnet först indelades i 24 timmar, och några av de förnämsta berättelserna formulerades här för första gången, från Gilgamesj-eposet till berättelsen om Abraham.”

Feiler kom långsamt till följande slutsats:

”Man kan inte förstå religion av i dag utan att förstå profeterna. Abraham må ha varit den förste att inse att det bara finns en Gud. Moses må ha varit den som överantvordade Guds mall för socialt umgänge till Hans utvalda folk. David må ha förenat dessa folk till en enda politisk enhet i Guds utvalda land. Men profeterna – gudomligt utvalda språkrör som hänförde den forntida Främre orienten i mitten av det första årtusendet före Kristus – var de första att sammanvinna monoteismens trådar i den israelitiska historien med antydningar om social rättvisa i den mesopotamiska historien för att skapa ett fattbart trossystem som erbjöd all jordens folk en gåva i form av en enda, allomfattande Gud, oavsett deras klass, religion eller bakgrund. Monoteismens seger i den västerländska historien hänför sig mer till profeterna än till någon gestalt i Pentateuken [de fem Moseböckerna]. Hoppet om en försoning mellan dagens stridande monoteister kanske också hänger på dessa driftiga, ibland dunkla, men alltid uppfriskande gestalter.”

Feiler började undra om den andra halvan av den hebreiska Bibeln, därför att dess berättelser delas av alla men inte monopoliseras av någon, skulle kunna erbjuda fruktbar gemensam mark för judar, kristna

och muslimer:

”Profetens gestalt överskrider de abrahamitiska trosriktningarna. Kristendomen hyllar de hebreiska profeterna; i evangelierna beskriver Jesus till och med sig själv som en profet. Islam anser att det finns 124 000 profeter, och koranen nämner 25 profeter vid namn inklusive David, Salomo, Elia, Hesekiel, Jona och Sakarja. Både kristendomen och islam citerar de hebreiska psalmerna. Andra hälften av den hebreiska Bibeln är fylld av krig, liksom av kaos och lastbarhet. Men de bestående bilderna av dessa böcker härrör från deras uppmaning till rättfärdighet, deras direkta uttryck för det mänskliga behovet av Gud, deras vision av en värld med frihet för alla...”

”Tillbaka till rötterna”

Under sina resor träffade Feiler män och kvinnor från många trosriktningar. Imamen al-Ubaidy, den andlige ledaren för den 14e

Ramadan-moskén i Bagdad, gav uttryck för en syn som många eftertänksamma troende hade gemensam:

”Om judar, kristna och muslimer går tillbaka till sina rötter kommer vi att leva i fred. Vi behöver inte finna en person. Vi behöver inte vara överens om allting. Vi behöver finna våra principer – fred, kärlek, rättvisa och tolerans. Vi behöver inse att framtiden tillhör Gud, inte oss.”

Irak överträffade Feilers förväntningar:

”Från den elementära föreställningen att människorna skapades till Guds avbild, genom den revolutionerande tanken att Gud finns överallt, till det radikala konceptet att Gud omfamnar sina fiender, föddes i detta land många av de mest gränsöverskridande koncepten i den bibliska religionen. Av den anledningen kändes Irak mycket tillfredsställande... Den mest omedelbara lärdomen av Irak i begynnelsen av dess åttonde årtusende är att den politiska makten är

flytande. Världens mäktigaste imperier fanns en gång här. I dag ligger de alla i ruiner.”

Feilers resor till Israel, Irak och Iran förändrade hans syn på religionen och dess förmåga att leda världen på ett fredligare och mer tolerant sätt. Han skriver:

”Nu kände jag mig något annorlunda till sinnes. En gåva jag fick genom min resa var upptäckten att den hebreiska Bibeln erbjuder en mer subtil historia om monoteismens ursprung än jag hade lärt mig förvänta. Landinnehav är inte berättelsens fokus; kärnpunkten består inte av murar. I den bibliska modellens centrum är det moraliska förhållandet mellan människorna och Gud... De hebreiska profeterna var de första andliga ledarna som tänkte globalt, som föreställde sig Gud som att Han överskred nationella gränser och mänskligheten som en enda moralisk entitet. Tanken om en mänsklig by har sitt ursprung i Babylonien... Gud vet vad han begär av människorna. [Profeten] Mika förklarar: 'endast att utöva rättfärdighet och att älska godhet och att vandra ödmjukt med din Gud.' När de presenterar detta nya ideal visar profeterna att förhållandet mellan Gud och människorna inte är statiskt, det utvecklas.”

Religiös måttfullhet

En väsentlig övertygelse som Feiler tar med sig från sin resa är att den enda kraft som är tillräckligt stark för att utmana den religiösa extremismen är religiös måttfullhet:

”Religionen kan räddas bara av religionen. Och i denna kamp kan Bibeln vara ett av de mest verkningsfulla vapnen... Fundamentalister av alla schatteringar citerar texterna som det ofelbara fundamentet för sina övertygelser. Efter att under mer än ett år ha rest genom några av de mest extrema platserna för religiös fundamentalism bestämde jag mig för att åtminstone den hebreiska Bibeln inte kan läsas som ett stöd för tanken att en grupp människor har ensamrätt till Gud. Från skapelsen till Jona till den andre Jesaja uttrycker texterna i själva verket stöd för den motsatta tanken, att Gud omfamnar varje folkgrupp som delar hans moraliska vision oavsett dess identitet. Religiösa extremister citerar kontinuerligt Bibeln som stöd för sina trosuppfattningar. Måttfulla religiösa bekännare kan, och måste, göra samma sak.”

Bortom de sammanflätade bibliska rötterna för judendom, kristendom och islam

finner Feiler hopp i den delade berättelsen om "de stora trossystemen" vilka uppstod under den axiella tidsåldern – inklusive buddhism, konfucianism, zoroastrism och grekisk filosofi – och särskilt det sätt på vilket de "tog idéer från andra kulturer, ritualer från rivaliserande trosriktningar och även uppfattningar om deras gudom-

ligheter från konkurrerande gudar."

Bruce Feiler hoppas att vi kommer att återvända till denna tid av "samverkan och tillmötesgående": "De stora religionerna föddes inte i isolering från varandra; de kan inte överleva i isolering från varandra."

Den religiösa resa som Feiler har anträtt förtjänar noggrann eftertanke. Hans

förhoppning är att religionen kan föra oss samman snarare än att splittra oss. Och han finner precis detta budskap i Bibeln. Själva framtiden för en fredlig och harmonisk värld kan hänga på förverkligandet av denna vision.

Benedictus XVI, profeten Muhammed och islam

★ Att vara påve är inte lätt. Det fick Benedictus XVI uppleva då han vid en religionshistorisk föreläsning i Regensburg i mitten av september citerade den bysantinske 1300-taleskejsaren Manuel II Palaiologos, vilken konstaterat att profeten Muhammed förde med sig "onda och inhumana ting" och jämväl var intresserad av att sprida islam "med hjälp av svärd". Uttalandet ledde till stort rabalder bland muslimer världen över – också i Sverige – och ett i vanlig ordning bloddrypande hot från terrornätverket al-Qaida om att ett våldsamt "jihad" (heligt krig) mot "väst" skulle inledas.

Det kan tyckas märkligt att muslimer blir upprörda över att en påve refererar till något som själva Koranen fastslår, nämligen plikten att med våldsamma medel gå till storms mot "de otrogna" om så skulle befinnas vara av nöden. Koranen är full av uppmaningar till våld och blodiga aktioner mot icke-bekännare av islam (så kallade *kafirs*), låt vara att det också finns passager som talar om barmhärtighet och saktmod. Det är dessutom alldeles sant att islam spridits över världen just med hjälp av svärdet – först i arabvärlden och därefter i andra delar av världen. Dock besegrades muhammedanska styrkor av Karl Martell vid Poitiers år 732.

Muslimska arméer fortsatte långt fram i tiden att, just med hjälp av svärdet (och för all del också andra krigsverktyg), göra framstötter mot Europa. En stor del av Spanien erövrades. Osmanerna lade under 1300-talet, inspirerade av profeten Muhammeds exempel, hela Mindre Asien under sig. 1389 besegrade muhammedanerna en serbisk här vid Kosovo polje (Trastfälten). Segertåget fortsatte via Bulgarien och Makedonien innan man 1521 lyckades inta Belgrad. Kort därpå gick man segrande in i Ungern. 1571 erövrade turkiska stridskrafter Cypern.

Så småningom ebbade emellertid den muslimska aggressionen ut. 1571 lyckades en samkristen flotta i grunden besegra en osmansk flotta som leddes av Ali pascha utanför den grekiska staden Naupaktos (Lepanto), och 1683 kunde en muslimsk armé drivas på flykten utanför Wien av en styrka bestående av tyskar och polacker ledda av konung Johan Sobieski. Redan 1492 hade det islamiska riket Granada erövrats av kristna styrkor.

När påven Benedictus citerade den bysantinske 1300-talskejsaren enligt ovan stod han således endast för en historisk sakupplysning. Det är onekligen ironiskt att al-Qaida protesterar mot detta just med hot om våld i en hittills oanad skala...

Det bör emellertid framhållas att inom islam även finns en fredlig andlig stäm-

ning som i dag främst förvaltas av den sufiska traditionen, vilken ser "det större jihad" icke som en väpnad kamp mot "de otrogna" utan som den kamp som varje enskild människa för inom sig själv mot ondskan. Bilden av islam är alltså långt ifrån entydig. Talrika muslimer ser al-Qaidas verksamhet som kättersk och ett avlägsnande från det sanna islam.

Det kan vara värt att erinra om vad Nordisk familjebok har att säga om pro-

feten Muhammed:

"Han var således ingen bedragare i vanlig mening; men å andra sidan kan han icke heller på något sätt i andlig höghet jämföras med gamla testamentets stora profeter, en Joel eller en Esaias. Det var från början något sjukligt i hans upprörda själstillstånd, och denna sjuklighet, som yttrade sig i epileptiska anfall gaf honom den första anledningen att tro, att han vore gripen av osynliga makter. Under dessa anfall störtade han omkull 'som en drucken man', blef röd, fradgade och 'uppgaf läten som en ung kamel'. Ofta trodde M., att han var besatt af onda andar, och han drefs däraf till förtviflan och tankar på självmord. Men genom egna betraktelser och andras intalan – en släkting, som öfvergått till judendomen, trodde sig häri igenkänna profetians tecken – blef han snart öfvertygad, att Guds ande fått makt med honom och att hans kroppsliga lidanden voro besviset på hans utkorelse."

Frågan är nu på vilka grunder vissa muslimer förväntar sig att kristna företrädare såsom påven Benedictus XVI har en plikt att avhålla sig från kritiska uttalanden avseende islam, om man nu skall förstå påvens uttalande så. Som dessutom är alldeles sanna!

Den som slutligen tvivlar på att Muhammed och islam förde med sig "onda ting" bör närmare studera den islamiska sharia-lagen, som bland annat föreskriver stenande till döds eller prygel som straff för utomäktenskapliga sexuella förbindelser, amputation av en hand för stöld, dödsstraff, korsfästelse, amputation av hand och fot eller landsförvisning för landsvägsröveri eller "spridande av ofärd". Också för den som omvänder en muslim till annan religion stadgas dödsstraff.

Själva ordet "islam" betyder dessutom underkastelse inför de regler som presenteras i Koranen. *Tommy Hansson*

60 år sedan naziförbrytarna hängdes

För 60 år sedan föll domarna i Nürnberg i södra Tyskland mot de viktigaste levande nationalsocialistiska krigförbrytarna. Det var nära att denna rättegång aldrig kommit till stånd: sedan arten och omfattningen av Hitlertysklands fruktansvärda krigsförbrytelser blivit uppenbara förde alla de viktigaste allierade ledarna – Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt och Josef Stalin – vid något tillfälle fram tanken, att summariska avrättningar vore den enda tänkbara reaktionen på de nazistiska brotten mot mänskligheten. Slutligen kom dock den så kallade Nürnbergrättegången till stånd.

★★★ Litteraturen avseende Nürnbergrättegången är omfattande. Utgångspunkten för denna artikel är tre böcker av mycket olika karaktär: Leo Goldensohn: *Nürnbergrättegången. Samtal med vittnen och anklagade* (sammansättning och inledning av Robert Gellately, Fahrenheit 2005, 504 sidor); William F. Buckley, Jr.: *Nuremberg. The Reckoning* (Harcourt, Inc. 2002, 366 sidor); Airey Neave: *Nuremberg* (Grafton Books 1978, 428 sidor). Det förstnämnda verket innehåller ett antal intervjuartiklar, dels med de anklagade, dels med ett antal vittnen. Det andra verket är en fiktiv historia med den unge amerikanen Sebastian Reinhard, som har såväl tyskt som judiskt påbrå, i huvudrollen. Neaves bok är en personlig betraktelse över processen, som han deltog i som ung militär tjänsteman.

Nürnbergrättegången är en helt unik händelse i världshistorien. Till skillnad från vad som blev fallet i fråga om den Fria världens uppgörelse med kommunismen och kommunistiska makthavare utkrävdes i Nürnberg efter krigsslutet ett personligt ansvar från individer och organisationer för omänskliga åtgärder inklusive folk mord och krigsförbrytelser. Att så skulle ske var ingalunda givet på förhand; samtliga tre allierade huvudledare – Franklin D. Roosevelt, Winston S. Churchill och Josef D. Stalin – uttryckte vid något eller några

tillfällen meningen att det bästa vore om Hitler och hans anhang blev föremål för summarisk avrättning.

Det lär ha varit den sovjetiske utrikesministern Vjatsjeslav Molotov som först väckte tanken om en internationell specialdomstol. Stalinregimen var dessutom uppbragt över att Storbritanniens

tommy.hansson@contra.nu

regering föreföll ovillig att ställa Rudolf Hess inför rätta efter dennes flygfärd till Skottland i maj 1941 (Hess var då Hitlers andreman).

Nedslag i

Europas historia

Juridiskt ordnade former

Vid ett möte som hölls i Moskva i november 1943, då det stod klart att Nazityskland troligen skulle förlora kriget, offentliggjorde de tre huvudallierade (också Chiang Kai Sheks Kina ingick som bekant i alliansen mot Tyskland och Japan) en gemensam deklARATION om den kommande behandlingen av krigsförbrytare. Här fastslogs att huvudansvariga krigsförbrytare, vilkas brott överskred de geografiska gränserna, skulle behandlas på särskilt sätt och under direkt överinseende av de allierade (lokala krigsförbrytare skulle ställas till svars för sina handlingar i de länder där de överbevisats om brott). Vid en konferens i London den 8 augusti 1945 träffades en överenskommelse som omfattade detaljerade stadgar för sammansättning och arbetsmetoder för en internationell krigsförbrytardomstol.

Enligt nämnda överenskommelse skulle de anklagade lagföras under fyra brottsrubriker: sammansvärjning i brottsligt syfte; brott mot freden; krigsförbrytelser; brott mot mänskligheten. En av de främsta stötestenarna beträffande en krigsförbry-

tarprocess enligt dessa riktlinjer var naturligtvis det faktum, att en av de allierade – Sovjetunionen – var en totalitär diktatur vars respekt för mänskliga rättigheter inte skilde sig på något principiellt sätt från förhållandena i Nazityskland. Att de demokratiska staterna USA och Storbritannien – även det av tyskarna ockuperade Frankrike uppträdde på de allierades sida – ändå gick med på upplägget var en eftergift i pragmatismens tecken.

Nürnbergprocessen var såldes långt ifrån invändningsfri och har också kommit att kritiseras av "revisionister" och sympatisörer till Tredje riket för att det här var en fråga om att "historiens segrare" skulle brännmärka de besegrade. Och så var det naturligtvis. Ändå måste det klargöras att rättegången i Nürnberg, ett viktigt centrum för den tyska nationalsocialismen, fyllde en viktig funktion: den klargjorde att det som Hitlertyskland ägnat sig åt inte bara var ociviliserat och barbariskt utan fastmer ett unikt brott i mänsklighetens historia. Förutom utrotningen av en stor del av Europas judar hade också andra grupper som zigenare, slaver, religiösa aktivister, mentalt handikappade med flera utsatts för en ren utrotningspolitik som var unik i mänsklighetens historia. Det är helt rimligt att tillskyndarna av denna politik ställdes till ansvar under juridiskt ordnade, låt vara inte helt perfekta, former.

Enskildheter i Nürnbergrättegången kan förvisso diskuteras. Exempelvis utmålades en av de tilltalade, den senare avrättade Alfred Rosenberg, som den nationalsocialistiska ideologins store chefsideolog, vilket i efterhand måste betecknas som helt felaktigt. Rosenberg var en bisarr teoretiker som visserligen nominellt tillhörde nazitoppen men som saknade reellt inflytande över Andra världskrigets förlopp. Det kan också ifrågasättas att Fritz Sauckel, ansvarig för utnyttjandet av tvångsarbetslag och industri, avrättades när Albert Speer, först Hitlers arkitekt och därefter minister för rustning och krigsproduktion och en avsevärt mer central person i statsapparaten än Sauckel, klarade sig med livet i behåll.

Görings försvar

Av de ledande nationalsocialister som ställdes inför skranket i Nürnberg 1945-

46 saknades naturligtvis Adolf Hitler, som hade begått självmord i sin bunker i slutet av april 1945; också propagandaministern Joseph Goebbels hade begått självmord efter att dessförinnan ha tagit livet av hela sin familj. Martin Bormann dömdes till döden in absentia i Nürnberg men var vid det laget troligen redan död. SS-chefen Heinrich Himmler hade tagit livet av sig sedan han gripits i norra Tyskland, under det att "Prags slaktare", Reinhard Heydrich, hade mördats av tjeckiska motståndsmän 1942. Kvar av de riktiga topparna var endast riksmarskalken Hermann Göring, under större delen av kriget Hitlers andreman.

Airey Neave röjer i sin bok ett betydande intresse för Göring, som före sitt självmord på flera sätt dominerade rättegången med sin närvaro. Göring var nu betydligt nedbantad jämfört med tidigare och dessutom drogfri (han hade tidigare varit en inbiten narkoman). På ytan verkade han vara en tämligen godmodig man. Neave avfärdar dock detta intryck (sidan 77): "Det bekväma intrycket att Göring, den jovialiske militäre befattningshavaren, var mer human än sina nazistkolleger hade ingen grund i fakta. Hans rykte utanför Tyskland som en moderat kunde inte rättfärdigas. Den 31 juli 1941 skickade Göring en order till Heydrich, chef för säkerhetstjänsten, att sätta igång med utrotningen av judarna... Detta program för folk mord, som i Nürnberg kom att förknippas med Eichmann, var ett av de mest fruktansvärda brotten i världshistorien. Under det att den verkliga upphovsmannen var Hitler, spelade Göring en betydande roll."

Neave, som i slutet av 1970-talet mördades av IRA, tar också upp Görings roll som konsttjuv av stort format (Göring lade beslag på åtminstone 1300 konstverk i ockuperade länder till ett värde av omkring 50 miljoner tyska riksmark).

Neave ställdes öga mot öga med Göring då han hade uppgiften att till den åtalade, å den internationella militärdomstolens vägnar, överlämna en maskinskriven kopia av Görings åtal. Neave överlämnade till Göring även en lista över de (tyska) försvarsadvokater som fanns tillgängliga. Göring sade sig dock hellre vilja försvara sig själv, eftersom han aldrig haft något med advokater att göra tidigare och dessutom uttryckte tvivel över om någon tysk advokat skulle våga försvara honom i en domstol styrd av de allierade makterna. Göring tvivlade dessutom på att åtalet hade någon laglig förankring.

Den gamla domstolsbyggnaden i Nürnberg, där de nazistiska krigsförbrytarna fick sina domar för 60 år sedan. (Foto: Tommy Hansson)

Leo Goldensohn var en judiskfödd amerikansk psykiater med uppgiften att bedöma de tilltalades mentala hälsa. Han beskriver Göring som "lynnig" – "oftast på gott humör, ibland dyster med hakan stödd i handen – barnslig i sina poser, alltid med ett öga på publiken. Uniformen i hans cell är smutsig och han är inte speciellt renlig i sina vanor" (sidan 131). Göring ville gärna ta på sig hela ansvaret för naziregimens gärningar och avfärdade män som Funk, Fritzsche och Kaltenbrunner som "småvilt"; de flesta av personligheter av detta slag förnekade Göring dessutom att han hade hört talas om innan han hamnade i allierat fängelse!

Den nazistiska förföljelsen av judarna ursäktade Göring, enligt Goldensohns intervju, med att "det var en strid" mot regimens fiender. "Men masssmord på oskyldiga människor som förintelsen av judarna kan aldrig rättfärdigas", tillade Göring, alltså den man som givit order till Heydrich om att judarna skulle förintas! Göring nekade också till att någonsin ha varit antisemit.

Von dem Bach och Höss

Första delen i Leo Goldensohns bok (vilken utgavs över 40 år efter hans död) innehåller 19 intervjuartiklar med alla anklagade utom Erich Raeder. Hur intressanta dessa uppsatser än är, gäller de liv och öden som har dokumenterats i många andra verk. Kanske ännu mer givande är andra delen av Goldensohns verk, som omfattar

14 uppsatser/intervjuer behandlande 14 av de nationalsocialistiska befattningshavare som uppträdde som vittnen i Nürnberg, av vilka flertalet fick kännbara straff i senare rättegångar. Heydrichs efterträdare Kurt Daluge samt Auschwitz-kommandanten Rudolf Höss dömdes exempelvis till döden och avrättades.

Första numret i bokens andra del rör Erich von dem Bach Zelewski, SS-general och ledare för bekämpningen av upproret i Warszawa 1944. Von dem Bach-Zelewski uppträdde som kronvittne i Nürnberg och undgick därför åtal där men dömdes senare till tio års straffarbete (1951) samt till livstids fängelse (1962). "Till sättet är han inställsam och pompös", menar Goldensohn, "och hans vilja till uppriktighet betygas så ofta under intervjun att den förlorar i trovärdighet" (sidan 283). Von dem Bach försöker framställa sig som en human person som gjorde sitt bästa för att minska lidandet för krigets offer där han kom åt, inte minst under upproret i Warszawa.

Von dem Bach kom, trots sitt ståtliga namn, från enkel bakgrund och var delvis av polsk börd. Född 1899 blev han soldat redan vid 15 års ålder och var vorden officer två år senare. Efter att efter Första världskriget ha arbetat för ett företag i Landsberg i tio år gick han in i SS där han var heltidsanställd sedan 1934. Samma år utnämndes han till generallöjtnant i Ostpreussen. Så småningom blev hans specialist på bekämpning av partisaner,

Massmorden på judar i Auschwitz-Birkenau tilldrog sig stort intresse vid Nürnberg-processen 1946. (Foto: Tommy Hansson)

vilket förklarar hans uppdrag i Warszawa 1944 där han nådde en överenskommelse med den polske motståndsledaren Bor-Komorowski om eld upphör. Om sin överordnade Heinrich Himmler gav von dem Bach följande, förmodligen helt korrekta, omdöme: ”Han var hårdhärtad på grund av en fanatisk ideologi. Men han var utan tvivel vek och feg” (sidan 289).

Till följd av sin insats som åklagarvittne i Nürnberg betecknades von dem Bach-Zelewski som ”förrädare” av Göring. Han uppgav för Goldensohn att han hela tiden haft en stark tro på Gud.

Goldensohn intervjuade även Auschwitz beryktade kommandant Rudolf Höss, även han försvarsvittne i Nürnberg. Höss hade inga illusioner om sitt framtida öde utan väntade sig att bli avrättad – han hängdes också i Polen (i Auschwitz) 1947. Höss kan betecknas som en typisk produkt av det förvirrade läge som rådde i Tyskland efter Första världskrigets slut. Född 1900 gick han ut som frivillig i Första världskriget vid 16 års ålder och tillbringade två år i Irak och Palestina där han kämpade mot britterna. Efter att ha deltagit i strider i Baltikum med Freikorps Rossbach dömdes han 1923 jämte några andra tyskar för att ha mördat en man som utelämnat nationalsocialisten Leo Schlageter till fransmännen. Han dömdes till tio års straffarbete men släpptes efter halva tiden.

Efter att ha arbetat inom lantbruket, bland annat som godsinspektör, i några år gick Höss in i SS 1934. 1940-43 var han kommandant i koncentrationslägret Auschw-

witz. 1941 fick han order av Himmler att av lägret i Auschwitz göra ett förintelseläger. ”Det är ett hårt arbete”, hade Himmler enligt Höss uppgifter till Goldensohn förklarat, ”men om det inte utförs nu genast och vi inte likviderar judarna, kommer judarna senare att likvidera tyskarna” (sidan 317). Höss hade uppfattningen att till och med 1944 dödades 2,5 miljoner judar i Auschwitz, en uppgift han såg det som sin plikt att utföra.

Buckleys skildring

William F. Buckley, Jr.s bok *Nuremberg. The Reckoning* skiljer sig från de båda andra i denna artikel refererade böckerna i och med att det är en fiktiv skildring som handlar om den unge amerikanen Sebastian Reinhardts tjänstgöring i samband med krigsförbrytarrättegången i Nürnberg. Buckley är, som *Contras* läsare väl känner till vid det här laget, mannen som initierade tidskriften *National Review* 1955 och som därefter har författat ett stort antal böcker – såväl romaner som debattinlägg och faktaböcker.

Sebastian Reinhard är son till Axel Reinhard, en tysk civilingenjör, och Annabelle, med amerikansk-judisk bakgrund. Familjen planerar att emigrera från Hamburg, Tyskland till USA 1939. I sista stund hindras dock Axel av Gestapo att företa resan till USA varför endast Annabelles mor Henrietta i Phoenix, Arizona. Axel anlitas av de nazityska myndigheterna att bistå med konstruktionen av koncentra-

tionsläger i Polen med syftet att genomföra ”den slutliga lösningen” av vad som i Tredje riket kallades ”den judiska frågan”. Han utnämns till kapten inom SS. Det faktum att Axel Reinhard inte bara gift sig med en judinna utan också hjälpt henne att fly ur landet renderar honom dödsstraff genom hängning, men innan detta kan verkställas ordnar en tysk krigsförbrytare – i Buckleys berättelse SS-mannen Kurt Amadeus – att han arkebuseras för att rädda honom undan galgen.

Med den fiktiva berättarens frihet arrangerar Buckley så att Sebastian Reinhard, som tjänstgör i den amerikanska militären vid krigsförbrytarrättegången i Nürnberg 1945-46, i Nürnberg träffar på lägerkommandanten Amadeus från ”Camp Joni” i Polen; Amadeus står åtalad för krigsförbrytelser. Amadeus berättar för Sebastian historien om Axel Reinhard och hans inblandning i uppförandet av polska koncentrationsläger och ber den unge amerikanen om en tjänst – Sebastian skall smuggla in en cyanidkapsel i den cell där Amadeus inväntar det oundvikliga slutet. Detta gör Sebastian, eftersom Amadeus trots allt gjort hans fader en tjänst genom att låta honom bli arkebuserad i stället för hängd.

Den fiktive SS-mannen Amadeus tar kapseln men räddas till livet för att dingla i galgen tillsammans med de övriga naziförvrytarna i oktober 1946. Den verkliga krigsförbrytaren och nazikoryfén Göring hade bättre tur – han lyckades lura bödeln genom att tugga sönder en giftkapsel han hade gömt i en hållighet i en tand. De starka slutorden i anslutning till Kurt Amadeus avrättning i Buckleys berättelse om Nürnbergprocessen lyder så i svensk översättning (sidorna 365-366):

”De hörde dunsen [som framkallades av Amadeus hängning], och sedan kom Sebastians gråt, okontrollerad. Han föreställde sig vid detta tillfälle inte scenen i gymnastiksalen [där hängningarna ägde rum] utan scenen efter en vårtida gryning vid Camp Joni, hans far som leddes från cellen, lättad över – den slutliga marginaliseringen av mänskliga lättnader! – att se en exekutionspluton som väntade på honom, inte en bödel med ett rep, medan han i sina sista ögonblick utan tvivel tänkte på sin hustru och Sebastian. Och stående – för sin inre syn såg Sebastian exakt var, i Joni, avrättningar brukade äga rum – mindre än 100 meter från det fruktansvärda likhus han hade skapat – hade tvingats skapa – där

Auschwitzkommendanten Rudolf Höss framträdde som vittne i Nürnberg. Han hängdes 1947 i Auschwitz.

en kvarts miljon mämniskor som Axel, Annabelle och Sebastian hade kvävts till döds av den gas som distribuerats från Jonis ventilöppningar på order av Kurt Waldemar Amadeus, mannen med namnet som betyder den som älskar Gud, som säkerligen avskyddes av rättvisans Gud och som nu har gått vidare till en värld av flammor där han kanske döms till att se alla män, kvinnor och barn han packat in i Sebastians fars krematorium i ansiktet.

”Lägg till detta alla de andras ansikten, sex miljoner i de andra slakthusen, åtta miljoner döda på grund av fientlig eldgivning och bomber från de allierade under de fyra fruktansvärda årens helvete, vars så blygsamma försök till vedergällning Sebastian nu hörde i form av den duns som avslutade livet för den man som var kompetent nog att döda alla utom honom själv...”

Viktig funktion

Buckley träffar huvudet på spiken när han skriver om Nürnbergprocessen att denna verkligen var ett ”blygsamt försök till vedergällning” när det gällde att vedergälla nazismens förbrytelser mot miljoner oskyldiga. Processen hade sina betydande fel och brister, där särskilt orimligheten att naziledarnas gelikar – de brottslingar som styrde Sovjetunionen – av de västallierade tilläts döma de åtalade måste framhållas. Ryssarnas medverkan var emellertid politiskt omöjlig att förhindra.

Icke desto mindre innebar rättegången i Nürnberg, som en gång var Tredje rikets propagandacentrum, en rättsligt procedurrell uppgörelse med naziförbrytarna som fyllde en viktig funktion. Albert Speer

ansåg den exempelvis ”nödvändig”. Flera tungt belastade individer saknades naturligtvis, men åtminstone en av dessa – Adolf Eichmann – hanns upp av rättvisan då han

infångades av Israels säkerhetstjänst i början av 1960-talet för att i Jerusalem stå till svars, dömas och avrättas för sina brott mot det judiska folket.

Så föll domarna i Nürnberg

I den här lyxvillan i Berlin-förorten Wannsee lades ritningarna upp för ”den slutgiltiga lösningen” på ”judefrågan”. (Foto: Tommy Hansson)

Hermann Göring: döden genom hängning.

Rudolf Hess: livstids fängelse.

Joachim von Ribbentrop: döden genom hängning.

Wilhelm Keitel: döden genom hängning.

Ernst Kaltenbrunner: döden genom hängning.

Alfred Rosenberg: döden genom hängning.

Hans Frank: döden genom hängning.

Wilhelm Frick: döden genom hängning.

Julius Streicher: döden genom hängning.

Walther Funk: livstids fängelse.

Fritz Sauckel: döden genom hängning.

Alfred Jodl: döden genom hängning.

Arthur Seyss-Inquart: döden genom hängning.

Albert Speer: 20 års fängelse.

Konstantin von Neurath: 15 års fängelse.

Martin Bormann: döden genom

hängning (dömd i sin frånvaro).

Baldur von Schirach: 20 års fängelse.

Erich Raeder: livstids fängelse.

Karl Dönitz: 10 års fängelse.

Hjalmar Schacht: frikänd.

Franz von Papen: frikänd.

Hans Fritzsche: frikänd.

Funk frigavs från Spandaufängelset i Berlin efter elva år 1957 på grund av hälsoskäl. Von Neurath frigavs efter åtta år 1954 av samma orsak. Bormann omkom troligen under striderna i Berlin i krigets slutskede 1945. En av de ursprungligen åtalade, Robert Ley, begick självmord i sin cell innan processen inleddes. Industrimannen Gustav Krupp von Bohlen und Hallbach ställdes aldrig inför rätta på grund av allvarlig sjukdom och senilitet. Siste överlevande fången i Spandau blev Hess, som avled vid 92 års ålder 1986.

Vad händer med terroristen Guzmán?

★ ★ ★ Den 12 september 1992 greps den fruktade terroristledaren Abimael Guzmán, även kallad ”president Gonzalo”, ledare för den marxistiska gerillan Sendero Luminoso (Lysande stigen) i Peru efter att ha spridit död och förintelse sedan 1980. Gripandet var en stor seger för den dåvarande presidenten Alberto Fujimori, som ett halvår tidigare hade genomfört en statskupp och upplöst det peruanska parlamentet och andra demokratiska institutioner i det sydamerikanska landet.

Abimael Guzmán Reynoso föddes 1934 och blev med tiden en obskyr professor vid Ayacucho-universitetet i Anderna samt ledare för det promaoistiska fraktionen inom Peruanska kommunistpartiet. 1970 bildade han en organisation som han kallade ”José Carlos Mariáteguis lysande stig” efter partiets grundare. Guzmán betraktade sig själv som arvtagare till Marx, Lenin och Mao och avfärdade kommunistledarna på Kuba och i Nicaragua som ynkliga fjantar. Den kommunistiska rörelse som stod hans hjärta närmast var Röda khmererna i Kambodja under ledning av Pol Pot. Lysande stigen beräknas som mest ha förfogat över 10 000 fanatiska kämpar.

Guzmánns plan var att vinna kontroll över landsbygden i Peru för att på så sätt kunna strypa tillförseln till städerna. Vägen dit gick genom en orgie av blod som inleddes den 17 maj 1980, då de senderistiska kämparna attackerade en vallokal i den lilla staden Chuschi. Lysande stigen satte i system att mörda alla politiker man kom åt i syfte att sabotera den demokrati som börjat spira i Peru efter många års militärdiktatur. Vare därmed sagt att det finns tydliga likheter mellan Lysande stigen och de mördarband som i dag gör sitt bästa för att, med al-Qaida som drivande kraft, gör det befriade Irak osäkert. Bara 1988 mördade Lysande stigen 17 borgmästare i de peruanska provinserna.

Guzmánns mannan ägnade sig också åt kidnappningar, väpnade bankrån och ambassadbombningar. Man bombade polisskolor, kyrkor och affärsföretag. Man mördade alla peruaner eller utlänningar man kom åt som ägnade sig åt aktiv välgörenhet eller utvecklingsarbete, kort sagt alla individer som ansågs hota de egna revolutionära planerna. Lysande stigen sprängde broar, bevattningsprojekt och elektricitetsanläggningar. Till följd härav

En broschyr producerad av den kommunistiska "Folkrörelsen Peru i Sverige" där Abimael Guzmán syns på omslaget jämte Marx, Lenin och Mao.

drabbades exempelvis Perus huvudstad Lima av mörkläggning under påvens, Johannes Palus II, besök på 1980-talet. Samtidigt spreds lögnen om den stora fienden, USA, som vid ett tillfälle anklagades för att förgifta Perus barn med växtbekämpningsmedel.

Men hösten 1992 greps alltså Guzmán av Perus väpnade styrkor och Sendero Luminosos terrorvälde fick äntligen ett slut. Abimael Guzmán, alias general Gonzalo, ställdes inför en militärdomstol sedan han tvingats bära randiga fångkläder och placerats i en bur till allmän beskådan. Medlemmarna av domstolen maskerades med huvor av säkerhetsskäl; det hade tidigare visat sig omöjligt att ställa senderisterna inför rätta, då gerillan satt i system att mörda domare, dessas familjer eller vänner, vem de kunde komma åt. 1991-92 hade 120 domare mördats. Många andra föredrog att sluta.

Militärrättegången slutade med att Abimael Guzmán dömdes till livstids fängelse; dödsstraffet var aldrig aktuellt eftersom det enligt Perus strafflag var reserverat för personer som begått landsförräderi för fientlig makts räkning. Föga oväntat fick Guzmán visst stöd från västliga kretsar – bland supporterna märks amerikanska aktivister såsom Noam Chomsky, Philip Berrigan och Ramsey Clark, den senare medlem av Saddam Husseins försvarsteam.

Guzmán satt inspärrad i sin cell till 2003, då hans dom ogiltigförklarades. Samma sak skedde med alla övriga 2000 fångar från Sendero Luminoso. Omprövningen av de tidigare rättegångarna var ett resultat av det fortgående avståndstagandet från Fujimoros regim. Det förklarades att alla dömda terrorister, inklusive Guzmán, måste få nya rättegångar, denna gång i civila domstolar. Perus rättssystem försattes i kaos, och hundratals fångar – kanske så många som tusen – frisläpptes utan vidare.

Nu slapp Guzmán fångkläderna och kunde framträda inför rätten under betydligt värdigare former, ungefär som den väl-skräddade Saddam Hussein gör. Supportrar började hurra för det Peruanska kommunistpartiet och för marxismen, leninismen och maoismen. Knutna proletärhälsningar framfördes. Den nya rättegången mot Abimael Guzmán/general Gonzalo fortskrider, men det är osäkert när den kommer att sluta och vad utgången kommer att bli. Den prominente peruanske intellektuelle Álvaro Vargas Llosa har kommenterat: ”Den peruanska rättvisan är notoriskt långsam, korrupt, mycket oförutsägbart och alltid mycket, mycket känslig för det politiska klimatet”. (Citerat ur *National Review* 10 april 2006).

I dag finns visserligen inte mycket stöd kvar för Sendero Luminoso i Peru, men i den övriga världen finns alltid individer och krafter som kan förväntas stödja figurer som Abimael Guzmán och förklara att han i själva verket är ett offer för den västerländska, USA-ledda ”imperialismen”. Och Sendero Luminoso finns fortfarande kvar någonstans ute i Perus djungler, upptagna med politiska terrorhandlingar och mord, låt vara inte i samma skala som tidigare. Tre dagar före president George W. Bushs besök i Peru i mars 2002 detonerade gerillan en bilbomb i Lima nära USAs ambassad, tio människor dödades.

Det är inte helt otroligt att Abimael Guzmánns livsstraff kommer att bekräftas när dom en gång faller i den pågående rättegången. Enklast hade dock kanske varit om Guzmán, en av vår tids monster, hade dödats i samband med gripandet 1992.

Fast civiliserade människor betar sig ju inte på samma sätt som en Abimael Guzmán, en Saddam Hussein eller en Slobodan Milosevic.

Tommy Hansson

BOK-NYTT

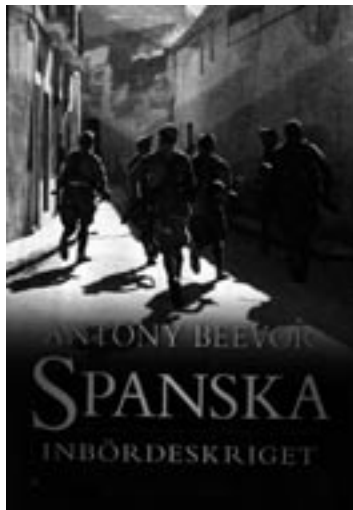
Spanska inbördeskriget

Spanska inbördeskriget pågick för 70 år sedan, juli 1936-mars 1939. Ändå är det ett krig som för många, på något sätt, ligger ganska nära i tiden. Det är också ett av de få större krig där den allmänna opinionen vanns för dem som förlorade kriget.

Det är författare som Hemingway, Malraux och i viss mån Orwell som ganska oemotsagda tillåtits teckna bilden av ett republikanskt, demokratiskt Spanien som slukades av en fascistisk hydra. I Sverige har vi ett officiellt minnesmärke över dem som deltog och stupade på den republikanska sidan – la Mano på Katarinavägen i Stockholm. Inte oväntat finner vi inget motsvarande minnesmärke över de frivilliga som deltog i de finska krigen mot stalinismen 1939-44.

Antony Beevor, engelsk författare och journalist, har skrivit och blivit förmögen på flera böcker om nutidshistoriska händelser – bland annat om Stalingrad och slutstriden i Berlin. Hans bok om Spanska inbördeskriget, som nu utgetts i Sverige, bygger på en tidigare bok från 1982 som reviderats och utvidgats. En välkänd föregångare är Hugh Thomas bok *The Spanish Civil War* (tredje upplagan 1986). Liksom denna visar Beevors bok hur komplicerat det grymma dramat, som benämns Spanska inbördeskriget, var. Här var det verkligen fråga om ett krig där, som det heter, broder ställdes mot broder.

Beevor skriver lättflytande och illustrativt, och även om slutet på historien är känt så är läsningen spännande, inte minst med många beskrivningar av de säregna, mångfacetterade

gestalter som dök upp och försvann i krigets virvlar. För den som i detalj känner behov av att följa de olika trupprörelserna rekommenderas dock en egen kartbok. Eftersom Beevor kunnat lägga ifrån sig sina vanligen något anglosaxiskt färgade glasögon framstår också boken som en objektiv redogörelse.

Det som gör boken så intressant är kanske inte vad som hände utan vad som *inte* hände. Utgången av kriget var inte given. Inledningsvis behärskade republikanerna stora territorier med en stor befolkning, stora städer som Madrid, Barcelona och Valencia, och det fanns en stor valutareserv i guld till deras förfogande. Den stora grannen i norr, Frankrike, styrdes under denna tid av en socialistisk folkfront. Ganska många officerare stödde den så kallade lagliga (republikanska) regeringen. Förutsättningarna för att framgångsrikt slå ner den samlade konservativa frontens uppror var alltså goda.

Men den republikanska alliansen av anarko-syndikalist, trotskister, kommunister, stalinister, socialister, liberaler med flera var alltför splittrad, och ömsesidiga utrensningar försvagade alliansen och beredde vägen för Moskva-trogna

stalinister. Om alliansen vunnit, vilket mycket väl hade kunnat inträffa, så hade Spanien, som Beevor också uttryckt det, förmodligen blivit en socialistisk stat av öststatsmodell. Om man vill låta fantasin göra ännu vidare svängar, så kan man med en kontrafaktisk infallsvinkel fråga sig: vad kunde ha hänt med ett republikanskt Spanien efter Tysklands framgångar på västfronten 1940?

Förmodligen hade Tyskland måst säkra denna flank och vi hade fått en tyngdpunktsförskjutning mot västra Medelhavet och inte ett krig mot Sovjetunionen, i vart fall inte 1941. Och där sätter vi stopp för vidare funderingar.

Per Ossmer

Antony Beevor: Spanska inbördeskriget. 560 sidor. Historiska media.

Soldat och general under Kalla kriget

Carl Björemans militära karriär sträckte sig över 47 år. Efter tjänstgöring vid Livgrenadjärregementet i Linköping, Upplands, Hälsinge och Norrbottens regementen, Jämtlands fältjägarregemente i Östersund samt tre staber slutade han sin bana inom försvarsmakten 1988 som generallöjtnant och befälhavare för Södra militärområdet med basering i Kristianstad. Han arbetade tidvis nära samman med ett antal överbefälhavare och arméchefer. Björemans var – och är – också en synnerligen flitig debattör.

2005 utkom Carl Björemans minnesbok *Soldat och general under Kalla kriget* (Svenskt militärhistoriskt bibliotek), där författaren redogör för erfarenheter från sitt nära halv-

seklång knektliv i stort och smått. Det bör med en gång sägas att denna bok är oundgänglig för alla som har något som helst intresse för Sveriges försvar i modern tid. Ty samtidigt som Björemans i egenskap av aktiv officer var djupt involverad i militära och försvarspolitiska dagsfrågor, så har han aldrig förlorat perspektivet över de stora utvecklingslinjerna. Han har heller aldrig tillåtit lojaliteten gentemot svenskt försvar och dess styresmän hämma sitt kritiska sinnelag utan med friskt mod gripit in i debatten när han ansett att något behövt sägas. Just redovisningen av försvarsdebatten tillhör bokens mest intressanta avsnitt.

Efter Andra världskrigets slut gick den socialdemokratiska regeringen in för ett ”försvar utan luckor”, detta i kontrast till dåvarande ÖB Helge Jungs önskemål om ett försvar som skulle kunna uthärda ett fientligt angrepp [läs: från Sovjet] under en begränsad tid innan hjälp anlände utifrån [läs: från västmakterna med USA i spetsen]. Framförallt kom det i Sverige att satsas på ett överdimensionerat flygvapen som främsta värn för en rigid alliansfrihet ”syftande till neutralitet i krig”. Så länge ekonomin gick framåt kunde också ordentligt med pengar satsas på försvaret. Ungefär i höjd med Olof Palmes inträde i regeringen började emellertid ekonomin gå neråt, och det svenska försvaret fick alltmer karaktären av strykpojke när det gällde att spara in på de offentliga utgifterna. JAS-planet blev i realiteten en gökunge i det svenska försvarsboet. I dag har vi näppeligen ett försvar värt namnet.

Detta är onekligen paradoxalt, ty den neutralitetspolitik som svenska regeringar alltfört bekänner sig till skulle egentligen kräva en ordentlig satsning på försvarsmakten i syfte att garantera samma po-

litik. Det gör att bekännelserna till alliansfriheten mest blir munväder.

Det är värt att notera att Carl Björemans, som är född 1924, "gått den långa vägen" till de militära höjderna. Uppvuxen i ett enkelt hem på den östgötska landsbygden blev han i de sena tonåren volontär vid Livgrenadjärregementet (I4) i Linköping. En tidig läromästare blev officeren och mästertycken Erik "Baddarn" Kugelberg. 1948 lämnade Björemans I 4 för gott för att bli officersaspirant vid Jämtlands fältjägarregemente i Östersund. Dessförinnan hade han genomgått ett antal kurser och skolor, bland annat på Karlberg, som öppnade vägen till de högre militära befattningarna. Internationell erfarenhet fick Björemans 1957 genom tjänstgöring i den svenska delegationen vid Neutrala nationers övervakningskommission (NNSC) i Korea.

En betydande del av Carl Björemans berättelse handlar om hur Sveriges försvar gradvis splittrades upp som en följd av bittra strider mellan försvarsgrenarna, något som givetvis gick ut över en välbehövlig integrering mellan försvarets olika delar. Försvarets ledande gestalter befann sig ofta på kollisionss-

kurs gentemot varandra. Stig Synnergren – ÖB under större delen av 1970-talet – sökte bibehålla försvarsförmågan genom att finna "en annan operativ inriktning" än den som dittills gällt men lyckades inte. "Synnergren gjorde", konstaterar Björemans (sidan 207), "till skillnad mot [Helge] Jung, ingen strategisk studie utan gick direkt på en operativ sådan. Det kom att straffa sig."

En diskussion som fördes under lång tid inom försvaret var målsättningen att hejda fienden vid gräns och kust contra ett så kallat djupförsvar, det senare åskådliggjort genom arméchefen Nils Skölds tes om "sega gubbar" som skulle bjuda fienden motstånd sedan denne väl tagit sig in i vårt land. Sköld och hans meningsfränder hade emellertid missat en väsentlig punkt, anser Björemans (sidan 210): "De klarade inte ut hur de tänkt sig att vi skulle fördriva fienden ur landet när den väl hade släppts in."

Carl Björemans skriver i sin minnesbok om en mängd intressanta upplevelser: utlandsresor (bland annat till Jugoslavien med ÖB Torsten Rapp och till Kina med ÖB Stig Synnergren), tjänstgöring vid en rad olika staber i Stockholm och olika

militärområden, debatt om försvarets inriktning och operativa förhållanden, ubåtsjakt, möten med starka personligheter, opinionsbildning i *Dagens Nyheter* och en rad andra publikationer, stora militärmanövrar i olika delar av landet, kontakter med politiker, erfarenheter inom idrotts- och motionslivet samt inte minst familjen och den avgörande roll den haft för författarens tillvaro.

Perioden som befälhavare över Södra militärområdet 1984–88 kom för Björemans del att präglas av meningsmotsättningar gentemot dåvarande ÖB Bengt Gustafsson, som enligt Björemans mening inte klarade av att hävda försvarets intressen visavi prutglada politiker av olika schatteringar. "Försvarsbeslutet 1992", menar Björemans, "blev genom sin underfinansiering och sin illa genomtänkta överambition ett avgörande steg på vägen mot försvarsmaktens förfall" (sidan 325).

En politiker Björemans hade heta duster med var Folkpartiets Hans Lindblad, beryktad för sitt stöd till en massiv förbandsnedläggning som bästa sättet att reformera försvaret. Björemans skriver på sidan 313:

"Armén borde ha tagit hjälp

av Hans Lindblad för att definiera och bekämpa arméns verkliga fiende nummer 1, den oheliga men väl dolda alliansen mellan socialdemokraterna och storfinansen. Den uppgiften hade Carl Bildt och dennes hurtfriska "bunkergång" vare sig vilja eller förmåga att lösa."

Summeringen av åren som befälhavare över Södra militärområdet lyder så (sidan 338): "Jag lämnade min post i stor tacksamhet över att ha fått verka under fyra intressanta och berikande år i ett militärområde med stor allsidig och utvecklingsbar styrka. Men det fyllde mig med sorg att jag samtidigt hade fått bevittna hur försvarsmakten i sina utredningar tagit ödesdigra och måhända oåterkalleliga steg mot en nedgång. Förändringar i försvarsmaktens struktur och verksamhet var förvisso av nöden, men det som föreslogs saknade erforderlig strategisk grund, det vill säga genomtänkta riktlinjer för hus hållningen med stridskrafter i krig och kris och med försvarspotentialen i fred."

Tommy Hansson

Carl Björemans: Soldat och general under Kalla kriget. 360 sidor. Svenskt militärhistoriskt bibliotek.

CONTRA

5 1981...

För tjugofem år sedan pryddes omslaget av Milton Friedman, en av de världens främsta ekonomer, som fick Nobelpriset 1976. Milton Friedman skiljer sig från många andra Nobelpristagare genom att han så medvetet arbetat med att för en bred publik presentera grundläggande ekonomiska sammanhang och det var TV-serien "Free to Chose" som vi

särskilt tog upp i Contra. En annan välkänd ekonom intervjuades i samma nummer av Contra – Arthur Laffer. Laffer stod bakom den så kallade Laffer-kurvan, som han en gång ritade på en pappersservett på en restaurang. Om skattesatsen är noll är skatteintäkterna naturligtvis också noll. Men samma gäller om skattesatsen är 100 procent,

då vill ju ingen redovisa några inkomster. Laffers uppfattning var att många skatter redan låg på en nivå där skatteintäkterna redan minskat från maximum. En artikel handlade om jordreform och sociala reformer som genomfördes av högerregeringen i El Salvador. Samtidigt som svenska kommunister naturligtvis arbetade för införande av diktatur i El Salvador.

...för tjugofem år sedan